

Prisiminkime Sausio 13-ąją JAPONAI VIS DAR ŽAVISI LIETUVA

Kai prieš porą savaitių telefono ragelyje išgirdau, kad skambina iš Japonijos, gerokai nustebau. Nesitikėjau, kad beveik prieš septynerius metus duotu namų telefono numeriu dar kas nors iš tokios tolimos šalies galėtų skambinti. Ir vis tik neapsirikau: skambino žurnalistas – šiuo metu Japonijoje gerai žinomas fotografas Koichi Imaeda, kuris tragiškomis Lietuvos istorijoje – 1991 metų sausio 13-ąją ir kitomis dienomis buvo Vilniuje, Aukščiausios Tarybos rūmuose bei kruvinių įvykių vietose ir ten fotografavo. O dabar, po septynerių metų, sausio pradžioje vėl norėtų atvykti į Lietuvą, sukurti dokumentinį filmą, parašyti knygą ir net pramokti lietuvių kalbą, nes tada patirti įspūdžiai niekaip neužsimiršta.

Po kelių dienų paskambino iš Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos ir pasakė, kad atvyksta žurnalistas iš Japonijos, kuris norėtų Kaune mane susitikti ir pasikalbėti.

Greitai supratau apie ką kalbama ir su nekantrumu laukiau susitikimo. Šį kartą atvyko Japonijos televizijos kompanijos NHK dokumentinių programų direktorius Aoto Takaaki su žmona. Jis norėjo pats susipažinti ir pasikalbėti su savo kolegos rekomenduotais žmonėmis, apžiūrėti vietas, kurias derėtų filmuoti, bei iš anksto pa-

Dr. Leonas Milčius
Kovo 11-osios Akto
signataras

rengti būsimojo filmo scenarijų.

Ankštoje arbatinėje, esančioje prie Vytauto Didžiojo paminklo, greitai ataušo kažkokių žolelių kvapni arbata su medumi. Netruko praeiti ir visa pokalbio valanda. Daug klausimų, daug prisiminimų. Vieni – paprasti, kiti – skaudūs, dar kiti – sunkūs, į kuriuos ir atsakymą ne taip lengva buvo rasti.

– Ar turėjote neperšaukamas liemenes?

– Ne, net minties tokios nebuvo. Buvo tik pasenusios dukaukės.

– Ar tikrai nakvodavote Parlamente?

– Taip, beveik savaitę. Vėliau pas draugus, kartais pas vienus, kartais pas kitus. Buvo daug žmonių, kurie nebijodavo parsivežti į namus, apnakvyndinti, o iš ryto vėl ir į Aukščiausiąją Tarybą palydėti.

– Kas jus palaikė? Ar namiškai nebandė atkalbėti?

– Palaikė visi, tūkstančiai žmonių, o labiausiai artimieji, draugai. Palaikė pažįstami ir nepažįstami žmonės. Nepriklausomybė – ne vieno ar grupės žmonių noras, o visos tautos visą laiką buvęs troškimas, įsikūnijęs palankiu istoriniu momentu. Ir labai džiaugiuosi, kad tame momente tinkamoje vietoje galėjau būti.

– Kaip susitikote ir kokį prisimenate fotografą Koichi Imaedą?

...Laikas kartais ir nepaprastai svarbų įvykį nubloškia užmarštin. Nežinau, kodėl tada Aukščiausioje Taryboje Japonijos žurnalistas užkalbino mane, eilinį deputatą. Gal, kad taip pat buvau ne iš aukštųjų, gal todėl, kad, kaip man įprasta, lėkte lėčiau laiptais į posėdžių salę, o gal tai buvo tik paprasčiausias atsitiktinumas. Nežinau, kaip mano atsakymus suprato fotografą lydėjęs jaunas vertėjas iš Maskvos, bet tikiuosi, kad vertė tiksliai. Smėlio maišai, benzino buteliai, dukaukės, šimtai gynėjų rūmų viduje, tūkstančiai žmonių lauke. Kraupios žinios nuo televizijos bokšto. Visa tai lyg pranašavo greitą ir tragišką atomazgą, kažkuo primenantį Punios pilies (legendinių Pilėnų) gynėjų laikus.

Lyg ir negalėjo toliau vykti posėdžiai, o jie vyko. Tada Koichi Imaedai paklausus, ką darysime, jei rūmai užsidegs, atsakiau pirma šovusia mintimi:

– Degsime kartu, lietuviai ne vieną kartą sudegdavo dėl laisvės...

Gal kam nors tai atrodo tik skambūs žodžiai, o tada tokia išeitis buvo visai tikroviška, natūrali ir labai tikėtina.

Gal po mėnesio iš Japonijos gavau didelį voką, o jame buvo spalvotas žurnalas su daugybe nuotraukų. Visas žurnalas buvo skirtas Lietuvai, tragiškiems Sausio įvykiams, žuvusiems ir besigimantiems, gedintiems žuvusiųjų ir prie laužų budintiems. Laužai, barikados, rūmų gynėjai ir posėdžiaujantys deputatai. Visa tų dienų kronika, tiesa, japonų kalba.

Tuometinė Aukščiausios Tarybos spaudos tarnyba pažadėjo žurnale atspausdintą tekstą išversti į lietuvių kalbą. Bet šimtuose kitų reikalų, bendroje sumaištyje žurnalas dingo ir dabar, atrodo, lyg esu netekęs vienos iš svarbiausių tų dienų relikvijų.

Vėliau gavau dar kelis laiškus iš Japonijos. Rašiau ir aš.

Žemės drebėjimo metu Kobės mieste žuvo ir žurnalistas Koichi Imaeda labai artimi bei pažįstami žmonės, draugai. Nelaimių ir aukų skaičius ten žymiai viršijo patirtas nelaimes bei praradi-

**Šiomet, sausio 9 d. sukanka 55 metai
nuo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos
tragiškos mirties Cleveland, Ohio**

Šios nuotraukos tarsi pasitinka kiekvieną, apsilankiusį Prezidento vaikaitio, pianisto Antano Smetonos ir jo mamos Birutės Smetonienės namuose. *J. Jasaičio nuotr.*

mus, negu nelemtojo Sausio dienomis Lietuvoje, bet galėjau išreikšti tik užuojautą.

Tvirtai tikiu, kad tiek tada, tiek šiandien domėjimasis Sausio įvykiais, jo pateikti klausimai nebuvo ir nėra vien profesionalusis žurnalistinis smalsumas. Japonijos žurnalistai suprato, kad šalia labai materialaus – buitinio ir komercinio – pasaulio yra kažkas daug daugiau: **tautų valia, laisvos tautos balsas**. 1988 - 1991 metai, kuriuos aš vadinu Tautos garbės metais, pasauliui parodė, kad Lietuva yra ne tik gyva. Jie atskleidė daug daugiau: iškėlė lietuvių tautą, kaip bendrą civilizacijos vertybę – vėl kylančią, atsinaujinančią ir taip gražiai pasireiškiančią, dėl to tokią neįprastą ir nepakartojamą. Kuo toliau, tuo labiau ir mums patiems tie metai rodydysis sunkiau suprantami, sunkiau paaiškinami. Ne, ne politiniai ar istoriniai įvykiai, bet buvę žmogiškieji santykiai, dabar atrodantys net sunkiai įmanomi, nepraktiški ir patetiški.

Todėl kiti klausimai, užduoti ir laukiami ateityje, taip ir liko pusiau atsakyti...

Kokie lūkesčiai neišsipildė? Kodėl tokia didelė dalis buvusių gynėjų, deputatų liko nereikalingi? Kodėl išblėso entuziazmas, kodėl nesidžiaugiame laisve? Ką reikėjo daryti kitaip? Ar matome perspektyvą ir turime optimizmo? Ar mokėsime prisiminti ir nuoširdžiai, tinkamai pažymėti Sausio 13-ąją?

Atsargiai parinkdamas žodžius, dėliojau atsakymus ir kviečiau atvykti gražesniu laiku, kai bus šilčiau, šviesiau, kai ne tik sodai, bet ir laukai žydės. Gal ir žmonės tada bus linksmesni. O šven-

tų dalykų mūsų žmonės niekada nepamiršta.

Sutarėme greitai laiku – sausio 13 d. vėl susitikti Seimo rūmuose, ant tų pačių laiptų. Tuomet ir senasis bičiulis Koichi Imaeda jau bus atvykęs. Tas pats, kurio ir aš daug ko norėčiau paklausti.

Viešpatie! Bet po dienos skaitau "Laikinąją sostinę" ir savo akimis nebetikiu. Riebi antraštė skelbia "**Kelininkai demaskavo šnipą iš Japonijos**". Tiesiog rašo apie geranoriškiausią mūsų svečią, kaip apie šnipą! Be jokių kabučių!

Pasirodo, kad Japonijos dokumentinių programų direktorius panoro nufotografuoti vis dar stropiai saugomas buvusių Kauno sovietinių paminklų griuvenas, o mūsų buki valdininkai pasakė: "Ne!"

Nesuprato ponas Aoto Takaaki prieš sargų nosį pamojuoti vienu kitu žaliu banknotu. Tada, matyt, ne tik būtų leidę fotografuoti, bet ir sniegą nuo "komunarų" pakaušių nušluostę.

Anomis dienomis įveikę ginkluotą omonininkų (specialiosios sovietų milicijos) užtvaras, šį kartą mandagūs japonai pasidavė lietuviškam biurokratui.

Matyt, negreitai japonai supras visą šiandieninę Lietuvos tikrovę. Gal ir gerai. Tegul ir toliau prisimena mus vieningus ir dainuojančius, drąsius bei kovojančius, turinčius viltį ir už viską labiau mylinčius laisvę. Gal ir utopinę, gal ir sunkiai pasiekiamą, gal ir ne visų vienodai suvokiamą, bet vis tik laisvę! Gerai, kad tokius mus rodo pasauliui, tokiais žavisi.

Gal kada nors iš tikrųjų tokie ir vėl būsime?

Japonijos televizijos kompanijos NHK dokumentinių programų direktorius Aoto Takaaki (kairėje) ir Dr. Leonas Milčius Kaune, Laisvės alėjoje, prie Vytauto Didžiojo paminklo.

Girdėta iš Vilniaus

• **NENUTYLĖK GERO ŽODŽIO.** Ramybės ir santikos, prasmingų darbų kitais metais palinkėjo Prezidentas Valdas Adamkus, Kūčių vakarą per televiziją sveikindamas Lietuvos žmones su Kalėdomis ir artėjančiais Naujaisiais metais. Prezidentas prisiminė per savo gyvenimą sulaukęs Šventų Kalėdų įvairiose šalyse, įvairiomis sąlygomis. "Prisimenu vaiko patirtą rimtį ir ramybę, gaubiančią prieškarinės Lietuvos namus. Prisimenu sumaištį bei netikrumą dėl ateities ir skurdžias vaises karo pabėgėlių stovyklose. Atsivėrusios netektys, tėvynės ilgesys būdavo giliausi būtent per didžiąsias šventes", - sakė valstybės vadovas.

Prezidentas paragino vertinti kiekvieną artimą žmogų, niekada nenuitylėti gero žodžio, jeigu galima jį ištarti. "Galbūt tą žodį išgirdęs žmogus perduos jį kitam, trečiam, galbūt žmogiškosios šilumos jungtis bus pratęsta ir mūsų dėka", - kalbėjo valstybės vadovas.

• **METŲ ŽMONĖS.** Lietuvoje Metų žmogumi išrinktas prezidentas Valdas Adamkus, kurį populiariausiu nurodė 46,4 procento apklaustųjų. Antroje vietoje pirmą kartą atsidūrė ne politikas, o krepšininkas Arvydas Sabonis, ketinantis grįžti į Kauno "Žalgirį". Trečias liko Naujosios sąjungos vadovas, buvęs kandidatas į prezidentus Artūras Paulauskas.

• **PRAĖJUSIŲ METŲ VERTINIMAS.** Vertindami praėjusius metus, Lietuvos žmonės neparodė didelio optimizmo. Net 30 procentų apklaustųjų mano, kad 1998-ieji metai Lietuvai buvo nesėkmingi, ir tik 22 procentai juos vertina teigiamai. Pernai optimistų buvo tiek pat, tačiau pesimistų skaičius šiemet gerokai išaugo.

• **LAIMĖJIMAI.** Lietuvoje šiemet mažiausia infliacija, palyginti ne tik su Baltijos, bet ir su Vidurio bei Rytų Europos valstybėmis. Per vienuolika šių metų mėnesių Lietuvoje infliacija buvo 2,4, Latvijoje - 2,6, Estijoje - 6,4 procento.

• **RUSIJOS PRIEKAIŠTAI.** Rusijos ambasadorius Vilniuje Konstantinas Mozelis apsilankė Lietuvos diplomatinės žinyboje ir, pasak ambasados pranešimo, pareiškė, jog Rusijos visuomenei susirūpinimą kelia kai kurių Lietuvoje esančių tos šalies piliečių padėtis bei sveikatos būklė. Tarp tokių asmenų paminėtas du kartus kalėjęs buvęs prosovietinės "Jedinstvo" ("Vienybė") organizacijos vadeiva Valerijus Ivanovas ir Sausio 13-osios byloje teisiamas Stanislas Mickevičius, buvęs "Tarybų Lietuvos" radijo redaktorius. Rusijos ambasadorius reiškė rūpestį dėl to, kad Lietuvoje atsiskakoma įregistruoti Rusijos piliečių asociaciją "Rossija", tarp kurios steigėjų yra ir asmenų, savo veikla siekusių pakenkti Lietuvos nepriklausomybei. Lietuvos užsienio reikalų ministerijos Politikos departamento direktorius Vygaudas Ušackas šiuos Rusijos ambasadoriaus priekaištus pavadino "diplomatinio aki-brokštu". Anot jo įvyko "nesusipratimas, neatspindintis Lietuvos ir Rusijos pavyzdinės kaimynystės realijų".

• **RAMYBĖ.** Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas mano, kad Rusijos ir Baltarusijos susitarimas sudaryti sąjungą "nepablogins mūsų dialogo bei gerų santykių atskirai su Rusija ir Baltarusija". Atsakydamas Seime į parlamentarų klausimus, jis sakė, kad pasirašytoji Rusijos ir Baltarusijos sutartis nebuvo netikėta. Rusijos ir Baltarusijos suartėjimas vyksta jau kuris laikas. A. Saudargas pažymėjo, kad, sudarydamos sutartį, Rusija ir Baltarusija pasinaudojo savo teise pasirinkti, kaip "jos sprendžia tarpusavio santykius".

• **IŠLAISVINTAS ĮKAITAS.** Pusantrų metų čekėnų teroristų nelaisvėje laikytas lietuvių verslininkas Viktoras Grodis išlaisvintas Lietuvos pareigūnų pastangomis. Nuo gruodžio 28 d. ryto jis gydomas "Santariškių klinikose", jo sveikatos būklė yra patenkinama. 34 metų V. Grodis išvyko į Čėčėniją verslo reikalais ir buvo pagrobtas.

• **"REKORDAI".** 1. Agentūra "Factum" renginyje "Alaus šou" numato užregistruoti naują Lietuvos rekordą "Aukščiausia taisyklinga skardinių piramidė". Taip pat bus surengtos pusės litro bokalo alaus greitojo gėrimo varžybos ir bandoma pagerinti ankstesnį rekordą.

2. Kelių policijos tarnybos pareigūnai teigia neprisimeną tokių šurpių Kalėdų. Per keturias dienas nuo Kūčių eismo nelaimėse žuvo 20 žmonių. Daugiausiai jų įvyko sekmadienį - į namus negrįžo 12 keliauninkų.

3. Metų vagyste gali tapti nakties iš gruodžio 27 į 28 d. nusikaltimas Klaipėdoje, kai buvo pavogtas brangiausias ir prašmatniausias verslininko Olego Klepovo automobilis - šių metų laidos džipas "Mercedes Benz ML". Nukentėjęs verslininkas patirtą nuostolį vertina 222 tūkst. litų. Jokios pilietybės neturintis O. Klepovas demonstratyviai nesilaikydavo eismo taisyklių. Automobilį ženklino amerikietiškas registracijos numeris su savininko vardu. (Pagal Eltos pranešimus)

Algirdas Pužauskas
(Tęsinys. Pradžia -50 nr.)

Gegužė

• Filipinuose gegužės 11 d. įvykusiuose rinkimuose naujuoju šalies prezidentu išrinktas Joseph Estrada.

• Gegužės 14 d. Los Angeles mirė pagarsėjęs dainininkas ir aktorius Frank Sinatra. Jam buvo 82 metai.

• Indonezijos prezidentas Suharto, valdęs kraštą nuo 1968 metų, paskelbė pasitraukęs iš pareigų. Demonstracijose, vykusiose šioje šalyje gegužės 12-18 dienomis, žuvo apie 500 žmonių. Prezidentu tapo Suharto bičiulis ir pavaduotojas Jusuf Habibie. Jis pažadėjo surengti demokratinius parlamento rinkimus.

• Gegužės 22 d. Airijos rinkėjai pritarė taikos Šiaurės Airijoje planui.

• Indijos požeminiuose šuliniuose gegužės 11 ir 13 dienomis buvo susprogdinti penki bandomieji atominių ginklų užtaisai. Gegužės 28 d. panašius ginklus savo požeminėse slėptuvėse išbandė Pakistanas, pakartojęs vieną sprogdinimą dar ir gegužės 30 d.

Birželis

• JAV darbo įstaiga birželio 5 d. paskelbė, kad nedarbas valstybėje siekia vos 4,3%. Infliacija esanti menka, ekonominė padėtis - patenkinama.

• Europos Sąjungos užsienio reikalų ministrai birželio 8 d. paragino NATO valstybes ir Jungtines Tautas imtis griežtesnių priemonių prieš Serbijos vyriausybę, jei ji ir toliau nesileis į kalbas su albanais Kosovo provincijoje. Birželio 15 d. apie 80 karinių lėktuvų, atstovaujančių 13 NATO šalių, perskrido Albanijos ir Makedonijos teritoriją, parodydami apie pasirengimą siųsti lėktuvus į Serbiją, jei ji atsisakytų derėtis su albanų politiniais vadais. Vienas iš jų, Ibrahim Rugova birželio 1 d. Niujorke ilgai tarėsi su Jungtinių Tautų generaliniu sekretoriumi Kofi Annan.

• Birželio 25 d. vizitą Kinijoje pradėjo JAV prezidentas Bill Clinton. Jį lydėjo didelį kinų susidomėjimą sukėlusį prezidento žmona Hillary Rodham Clinton. Ji kalbėjo moterų susirinkimuose

ŽVILGSNIS Į PRAĖJUSIUS METUS

apie politines moterų teises, pabrėždama, kad moterys sudaro daugiau kaip pusę viso pasaulio gyventojų.

Liepa

• Šiaurės Airijoje liepos 12 d. protestantų pusiau karinė grupuotė įmetė bombą į katalikų pastatą. Žuvo trys 9-11 metų vaikai.

• Liepos 17 d. Niujorko akcijų biržoje Dow Jones vidurkis pasiekė rekordinį lygį - 9337 taškų. Per pusę metų šalies ūkis mažai tepakilo, tačiau pastovumas ir pasitikėjimas pinigų verte išliko.

• Liepos 24 d. psichinis ligonis kartu su kitais turistais apsilankė sostinės Kapitolijoje. Sargybiniai bandant atimti jo atsineštą ginklą, įvyko susišaudymas. Du tarnautojai mirė nuo žaizdų. Jie palaidoti Arlingtono karių kapinėse.

• Liepos 29 JAV automobilių pramonės darbininkų sąjunga baigė 54 dienas trukusį streiką, padariusi "General Motors" kompanijai didelių nuostolių.

• Japonijoje įvykusiuose rinkimuose skaudų smūgį gavo valdančioji liberalų demokratų partija. Premjeras pasitraukė iš pareigų, pripažinęs, kad ekonomika pergyvena didelį atoslūgį. Todėl reikia imtis skubių reformų.

• Kambodžoje demokratinius rinkimus laimėjo Liaudies partija, kuriai vadovauja nuosaikūs Hun Sen. Tarp tautiniai stebėtojai teigia, kad rinkimai buvo teisėti, o jų rezultatai - nesuklastoti.

• Liepos 12 d. Prancūzijos komanda laimėjo Tarp tautinės Pasaulio futbolo taurės turnyrą, finalinėse rungtynėse nugalėjusi buvusią pasaulio čempionę - Brazilijos rinktinę santykiu: 3-0. Skelbiama, kad šias rungtynes per televiziją stebėjo 1,7 milijardo pasaulio futbolo mėgėjų.

Rugpjūtis

• Irakas rugpjūčio 3 d. pareikalavo, kad Jungtinių Tautų inspektoriai nutrauktų masinio žudymo ginklų paieškas Irako teritorijoje.

• Rugpjūčio 7 d. dvi teroristų bombos sugriovė JAV ambasadas: Nairobi - Kenijoje ir Dar Es Salaam - Tanzanijoje. Žuvo 224 žmonės, tarp jų - 12 amerikiečių. Sužeista 540 žmonių.

• Rugpjūčio 17 d. JAV prezidentas Bill Clinton savo viešame pareiškime tautai prisipažino, kad jis palaikė netinkamus santykius su Baltųjų Rūmų stažuotoja Monika

Lewinsky. Dėl tų santykių jis esąs labai kaltas, nes bandė slėpti savo blogą elgesį, suklaidino žmones, tarp jų ir savo žmoną. Tačiau jis nebandęs slėpti įrodymų ir nereikalavęs, kad kiti tai darytų. Jis tik bandęs nuslėpti gėdą, norėjęs apsaugoti nuo jos savo šeimą. Prezidentas baigė savo pareiškimą, kritikuodamas specialaus prokuroro K. Starr tyrimus, kurie per ilgai užtruko, per daug brangiai kainavo ir užgavo daug nekaltų žmonių.

• Rugpjūčio 18 d. Kongreso narys, demokratas iš Pennsylvania Paul McHale pasiūlė, kad prezidentas pasitrauktų iš pareigų. Apie 100 Amerikos dienraščių pasmerkė prezidento elgesį ir jo pareiškimą. Rugpjūčio 18 d. prezidentas su šeima išvyko atostogų į Marthas Vineyard.

• Rugpjūčio 20 d. JAV karo laivų raketos apšaudė Sudane ir Afganistane įsikūrusių teroristų ginklų centrus. Sudanas skundėsi, kad sunaikintas šalies vaistų fabrikas. Afrikoje suimti keli įtariamieji teroristai, kurie perduoti JAV teisingumo įstaigoms.

• Šiaurės Airijoje bomba užmušė 28 žmones, sužeidė 300. Bombą padėjo "Tikroji airių armija", kuri nesutinka su taikos sutarties pasirašymu. Penki asmenys suimti.

• Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas rugpjūčio 23 d. pašalino premjerą Sergiejų Kirjenką. Tačiau Dūma atsisakė patvirtinti į turėtas pareigas sugražintą V. Černomyrdiną. Rusijoje prasidėjo rublio vertės kritimas, bankų bankrotas ir visiška finansinė suirutė.

Rugsėjis

• Prezidentas B. Clinton rugsėjo 1 ir 2 d. lankėsi Rusijoje.

• Rugsėjo 11 d. B. Jelcinas premjeru paskyrė užsienio reikalų ministrą Jevgenijų Primakovą, kurį Dūma patvirtino, kai jis pažadėjo pakviesti į vyriausybę ir komunistų partijos narius. Keli laisvosios rinkos šalininkai pasitraukė iš aukštųjų pareigų. Primakovas, Ukrainoje gimęs žydai, pagarsėjo kaip aukštas slaptosios sovietų žvalgybos karininkas.

• Specialusis prokuroras Kenneth Starr pasiuntė į atstovų Rūmus 445 lapų pareiškimą, kuriame bandoma įrodyti, kad prezidentą galima apkaltinti ir pašalinti iš pareigų. Prezidentas B. Clinton rugsėjo 2 d. net būdamas Maskvoje ir atsakydamas į (Nukelta į 3 p.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. — Subscription per year \$35.00, first class \$58 • Single copy 70 cents. Air mail overseas \$110.00.

Prenumerata metams — \$35.00, pusei metų — \$20.00, pima klase — \$58 • Oro paštui užsienį metams — \$110.00. • Atskiros numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant — Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašyti rašiniai nespausdinami.

Redakcijos skiltis

Atsitiktiniai sutapimai

Ramybė — kalėdiniuose ir naujametiniuose linkėjimuose bene dažniausia minimas žodis. Ramybės reikia mūsų namams, apylinkėms, valstybėms. Tačiau pasaulyje — labai neramu. Lyg specialiai kas norėtų sudrumsti, sudardyti žmogaus planus, pripildyti širdis nerimo. O gal būtų kai kurie žinių tarnybų pranešimai visai neatsitiktiniai išpėja nepasiduoti apgaulingam nusiramimui?

Keletas tarpusavyje lyg ir niekuo nesusijusių pastarųjų dienų įvykių akivaizdžiai parodė, kad ramybė tebėra labai trapi, o gal — tik įsivaizduojama. Neseniai Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje staiga apsilankė Rusijos ambasadorius Konstantinas Mozelis. Jis įteikė didžiulį sąrašą Rusijos pretenzijų Lietuvai. Anot jo, "Rusijos visuomenei kelia nerimą jos piliečių padėtis bei sveikatos būklė."

Tokie posakiai Lietuvai — gerai pažįstami. Rusija savo agresyvius ketinimus ne kartą dangstė "visuomenės nepasitenkinimu". Kokie kaltinimai šį kartą iškelti? Kokie pavojai Rusijos piliečių, žinoma, esančių Lietuvoje, padėčiai ir net sveikatai iškilo? Gal badas, gal užkrečiamų ligų epidemijos?

Pasirodo, tariamoji "visuomenė" susirūpinusi Vale-rijaus Ivanovo, jau du kartus teisto už nuolatinį Lietuvos šmeižimą pasaulyje, įžlaus melo skleidimą, tyčiojimasi iš mūsų tautos istorijos ir net atvirus išpuolius prieš valstybę, sveikata. To paties Ivanovo, kuris, vos prasidėjęs Lietuvos Atgimimui, organizavo priešvalstybinę grupuotę, žinomą "Jedinstvos" (vienybės-rus.) vardu. Tos gaujos smogikai 1991 metų sausio pirmosiomis dienomis veržėsi į Lietuvos Seimo rūmus, tikėdamiesi jėga sutrypti jos nepriklausomybę.

Teismo bausmės šiam asmeniui, absoliučiai neigiamam mūsų tautos teise turėti savo valstybę, buvo stebėtinai švelnios. Iš baus-

mės atlikimo vietos paleistam V. Ivanovui buvo siūloma išvykti į Rusiją, kurios piliečiu jis yra. Tačiau šis nori ir toliau gyventi Lietuvoje, kurioje, anot Rusijos "visuomenės", yra nuolat skriaudžiamas. Kai Lietuvoje buvo kilusi mintis palydėti V. Ivanovą pas jo globėjus — Maskvos link, kilo isteriškas triukšmas ir Lietuvos valdžia nusileido. Skriaudžiamasis pasilikęs pas "skriaudėjus". Atrodo, tokia veidmainystė turėjo paaiškėti visiems. Tačiau Rusijai vistiek "neaišku". Ji ir toliau įrodinėja, kad Lietuvos politinis klimatas kenkia V. Ivanovui, tačiau kategoriškai atsisako jį pasiimti.

Rusijos ambasadorius išsakė susirūpinimą ir kito kruvinųjų Sausio dienų veikėjo — Stanislavo Mickevičiaus sveikata. Tikriausia jis buvo sveikusias tada, kai iš okupantų lizdo — vadinamojo Šiaurės miestelio rengė Lietuvos valstybę neigiančias radijo laidas? Netrukus jam, kaip ir kitam Rusijos piliečiui — M. Burokevičiui, turėtų būti paskelbtas nuosprendis Sausio 13-osios byloje.

Ambasadorius perdavė nepasitenkinimą, kodėl neįregistruota Rusijos piliečių sąjunga "Rossija", tarp kurios steigėjų yra aršūs Lietuvos nepriklausomybės priešai. Lietuva puolama net už tai, kad nebemoka pensijų buvusiems KGB darbuotojams.

Pirmieji Lietuvos pareigūnų atsiliepimai stebina. Sakoma, kad čia esąs tik kažkoks nedidelis nesusipratimas, akibrokštas, neatitinkantis "pavyzdingos kaimynystės" dvasios.

Beveik tuo pat metu traukiniu "Karaliaučius (Kalininograd)-Moskva" per Lietuvą, net neprašę jos leidimo, ruošėsi keliauti beveik trisdešimt Rusijos kariškių. Laimė, kad pasieniečiai apsižiūrėjo ir šį pasivažinėjimą nutraukė. Kas gali garantuoti, kad panaši grupė nebūtų išlipusi mūsų tautos žemėje ir paskelbusi nusklausta?

Juozas Žygas

Daugelis žino posakį: "Istorija yra visų mokslų motina". Bet istorija tol mus gali mokyti, kol ji yra neiškreipyta. Kadangi patys savo istorijos nerašėme, tai kiti, ją rašydami, savaip iškreipė. Kraipė ją Livonijos ir Kryžiuočių ordinų kronikininkai, rusai ir lenkai. Tą iškreipytą istoriją dažnai ir mūsų istorikai kartojo. O dabar naujas pavojus kyla iš Lietuvos aukščiausių pareigūnų, kurie lenkams pataikaudami, norėtų ją po kilimu pašluoti.

Lenkų dienraštis "Kurier Poranny", 1998 m. lapkričio 12 d. išspausdino žurnalistės Barbaros Machnickos pasikalbėjimą su Lietuvos prezidentu V. Adamkumi:

— Neseniai jaunas lietuvių politologas paragino, kad Lenkija atsiprašytų Lietuvą už generolo Želigovskio akciją ir Vilniaus užėmimą.

— Nemanau, kad reikėtų draskyti senas žaizdas. Ką toks atsiprašymas pakeistų? Turime gerus santykius su Lenkija. Nei jaunoji lietuvių karta, nei lietuvių politinis elitas tokio klausimo nekelia. Žvelgiame į ateitį, užuot dairęsi į praeitį.

— Lietuvių istorikai pripažįsta, kad nors ir keičiasi

NEVALIA ISTORIJOS NEI SLĖPTI, NEI IŠKRAIPYTI

pažiūra į bendrą lietuvių-lenkų santykių tarpsnį, bet lietuvių vaikai ir toliau mokyklose mokosi apie pražūtingas Liublino unijos pasėkmes, apie okupaciją ir polonizaciją. Taigi, nesikeičia lenko, kaip priešo, įvaizdis.

— Nesutinku su tokia mokymo vizija, nemanau, kad lietuvių mokykla tokius stereotipus konservuotų (mano pabr.-J.Ž.).

O aš nesutinku, kad lietuviai, lenkams pataikaudami, turėtų savo istoriją iškreipyti. Prezidentas lenkės žurnalistės kaltinimams tinkamą atsakymo neturėjo. Tai įrodo, kad lietuviai, pradedant eiliniiais diplomatais ir baigiant prezidentu, derybose su lenkais ar net pasikalbėjimuose su lenkų žurnalistais visai nepasiruošę. Kodėl nepasako, kad Vilniaus krašte lenkiškų mokyklų istorijos vadovėliuose buvo (ir gal tebėra) rašoma, kad Vilnius yra Lietuvos okupuotas? Kodėl tyli, kai Lenkijos konsulai Lietuvoje nelegaliai dalyvauja antilietuviškoje propagandoje? "Tėviškės žiburiai" pranešė, kad 1997 m. vasario 27 d. Dieveniškų lenkiškoje mokykloje Lenkijos konsulas Vilniuje V. Lipka-Chudzik ir Šalčininkų rajono meras J. Rybak agitavo balsuoti už Lenkų rinkimų akciją. Lietuviška mokykla, mero žodžiais, vaikus invalidais daro. Kas gir-

dėjo kraštą, kur besimokydami valstybine kalba, vaikai tampa invalidais ar kvailiais ("Tėviškės žiburiai", 1997, balandžio 8 d).

Tą "lenko-priešo įvaizdį" ne mes sukūrėme, bet patys lenkai šimtmečiais jį kūrė, o ypač tada, kai jie trečdalį Lietuvos atplėšė. Jį kūrė ne tik žandarai, bet lenkai kunigai ir vyskupai. Toks arkivyskupas R. Jalbzykowski ir vaivada L. Bocianski yra neužmirštamai įsirežę į lietuvių sąmonę. Tą įvaizdį lenkų šoviniztai ir dabar tebekuria. Istoriją po kilimu pašlavus, teisybė neišnyksta! Prezidentai ateina ir praeina. O tauta ir jos sąmonė šimtmečiais lieka!

Tauta turi žinoti, iš kur ji atėjo ir kur ji eina. Tik savo istoriją žinodama, tauta tegali būti pilnai sąmoninga. Ji turi žinoti Krėvos aktą, Liublino uniją, Želigovskio smurtą ir "Armiją Krajową", kuomet Vilnijos lietuviams užteko lenkiškai poterių nemokėti, kad būtų nušauti. Dar neteko girdėti ar skaityti, kad Lietuvos atstovai apie tai lenkų priekaištautojams pasakytų. Lietuva lenkiškomis mokykloms per 1990-1995 m. laikotarpį išleido 174 vadovėlius lenkų kalba. Lenkija per tą laikotarpį neišleido nė vieno lietuviško vadovėlio. Tad kas turėtų skųstis ir kur yra ta teisybė?

ŽVILGSNIS Į PRAEJUSIUS METUS

(Atkelta iš 2 p.)

tė pasitraukti 16 metų Vokietijai vadovavusi krikščionių demokratą Helmut Kohl. Vokiečių spauda pabrėžė, kad kandidatas į vyriausybės kancelerio vietą Gerhard Schroeder yra išsiskyręs su trimis žmonėmis ir dabar gyvena su ketvirtąja.

• Karibų jūroje stiprus uraganas padarė daug žalos Puerto Riko, Haiti, Dominikoje, šiek tiek palietė Kubą ir Floridos valstiją.

Spalis

• Spalio 1 d. Jungtinės Tautos pasmerkė Serbijos valdžios smurto veiksmus prieš Kosovo provincijos albanus. NATO valstybės pagrasino bombarduoti Serbiją karo lėktuvais, jei jos vyriausybė nepradės su albanais politinių derybų dėl Kosovo autonomijos. Serbijos vadovas Slobodanas Miloševićius pažadėjo atitraukti savo karines pajėgas.

• Rusijoje spalio 7 d. komunistų partija suorganizavo demonstracijas, kuriose buvo reikalaujama, kad prezidentas B. Jelcinas pasitrauktų iš pareigų.

• Irano kariuomenė apšaudė Afganistano pasienio įtvirtinimus.

• Brazilijoje perrinktas prezidentas Fernando Dordoso.

• Londone suimtas buvęs Čilės diktatorius Augusto Pinochet.

• Kaimyninėms šalims tarpininkaujant, Peru ir Ekvadoras susitarė baigti konfliktą dėl sienos nustatymo ir išspręsti tą klausimą derybomis.

• Spalio pabaigoje didžiulės audros nusiaubė Centrinės Amerikos šalis: Hondurasą, Nikaragvą, Salvadorą. Sunaikinti tūkstančiai pastatų, tiltų, žuvo apie 10 tūkst. žmonių. Užsienio šalys teikia nukentėjusiems ekonominę paramą.

(Pabaiga - kitame numeryje)

Apie praeitį ir dabartį (Iš Lietuvos spaudos)

TAPO AUKOMIS

1939 m. dėl agresijos prieš Suomiją, SSRS pašalin-ta iš Tautų Lygos. Balsuojant šiuo klausimu devynios vals-tybės, tarp jų – Lietuva, Lat-vija ir Estija susilaikė.

P.S. Netrukus jos pačios tapo imperijos aukomis.

OKUPACIJOS ŽALA

Dar 1997 m. komisija, sudaryta sovietų okupacijos metais (1940-1991) Lietuvai padarytai žalai tirti, paskelbė, jog ši žala sudaro daugiau kaip 276 milijardus JAV do-lerių.

P.S. Kas girdėjote, kokių žingsnių ėmėsi Lietuvos val-džia, kad žala būtų atlyginta?

SENI LAIKAI

Neseniai Rusijos žinių agentūra ITAR-TASS prane-šė, kad Izraelis atmetė Lenki-jos reikalavimą išduoti Len-kijai buvusį jos pilietį Salo-moną Morelį, 1945 metais vadovavusį "darbo stovyklai" Svetochlovicuose. Lenkijos teismas S. Morelį pripažino kaltu dėl pusės iš buvusių 4 tūkst. kalinių žūties.

Vėliau S. Morelis emig-ravo į Izraelį. 1998 metų pra-džioje Lenkija pareikalavo jį išduoti. Izraelio teisingumo ministerijos atstovas atsisa-kymą išduoti motyvavo tuo, jog nusikaltimas įvykdytas "senais laikais" ir tuo, kad

Izraelio įstatymai draudžia iš-duoti kitoms šalims Izraelio piliečius.

P.S. Nuo kada genocido nusikaltimams taikomos skir-tingos teisės normos? Kurie asmenys, dalyvavę lietuvių tautos genocide, ramiai jau-čiasi Izraelyje ir kitose vals-tybėse?

PASLAPTINGA PASŲ VEŽĖJA

Neseniai Elta, išvardin-dama Lietuvos istorijos datas, pranešė, kad 1996 m. Latvi-jos pasieniečiai sulaikė išva-žiuojančią iš šalies Lietuvos pilietę, kurios automobilyje po sėdyne buvo rasta net 114 Lietuvos piliečių pasų su Ita-lijos ir Austrijos vizomis. Moteris neturėjo jokio doku-mento, įgaliojančio vežti tokį kiekį svetimų pasų. Moters pavardė nenurodyta.

P.S. Kas žinote jos pa-varde? Kas girdėjote, ar dėl šio įvykio buvo iškelta byla? Jei taip, kokie jos rezultatai?

FAKTAI IR SKAIČIAI

- Lietuvoje kasmet pada-roma apie 40 tūks. abortų.

- Kasmet Lietuvoje 1700 žmonių ryžtasi nusižudyti. Kasdien nusižudo maždaug po 5 žmones, dar dešimt kar-tų daugiau bando nusižudyti. [...] Lietuvoje formuojasi savižudiška kultūra – visuo-menė vis labiau pratinasi prie minties, kad galimas ir toks problemų sprendimo būdas.

Statistika parodė, kad savi-žudybių skaičiumi Lietuva pirmauja Europoje ir yra an-
ra pasaulyje.

- Per dešimt 1998 metų mėnesių Lietuvoje užregist-ruoti 64 tūkst. 854 nusikalti-mai, iš kurių beveik du treč-dalius sudarė vagystės. Pa-lyginti su tuo pačiu praėjusių metų laikotarpiu, nusikaltimų padaugėjo 4,1 proc. Iki lap-kričio 1 d. buvo nužudyta ar-ba pasikėsinta nužudyti 308 žmonės. Dešimčiai tūkstančių Lietuvos gyventojų per 10 mėnesių teko 175,1 nusikal-timo.

P.S. Kas savaitę padaro-ma po 1508-1509 nusikalti-mus arba 250-251 daugiau, negu pernai. Kasdien įvyksta 213-214 nusikaltimų.

MAINAI

Neseniai "Respublika" pranešė, kad baigėsi didžiausias Lietuvoje automobilių vagių grupuotės teismas. Teisiamųjų suole sėdėjo 32 vadi-namosios "Davydo" grupuo-tės nariai. 25 iš jų nuteisti realiomis laisvės atėmimo bausmėmis. Pasiiektas ir dar vienas rekordas: šioje bau-džiamojoje byloje pavogtų automobilių savininkai (jų yra beveik 80) pareiškė civi-linių ieškinių žalai atlyginti už beveik 2,5 mln. litų. Šie ieškiniai, matyt, niekada ne-bus atlyginti, nes pardavus iš gaujos narių konfiskuotas vertybes susidarytų tik ke-liasdešimt tūkstančių litų.

"Davydo" grupuotė veikė itin įžūliai ir nežiūrėjo kieno automobilį vagia - paprasto žmogaus ar aukšto pareigūno. Ji pagrobė prezidento žento, Vidaus reikalų ministro, Zarasų rajono policijos, JAV bei Čekijos diplomatų auto-mobilius. [...] Mašinos buvo grąžintos tik keliems - aukš-tiems pareigūnams ar jų gi-minaičiams. Prezidento A. Brazausko žentui Daliui Mer-tinui automobilis buvo grą-žintas, tik iškeitus jį į JAV diplomato automobilio va-gyste įtariamąjo laisvę.

Z. Juškevičienė sveikina ALT suvažiavimą ir įteikia auką. Šalia – ALT pirm., prof. J. Račkauskas. Z. Degučio nuotr.

ALT 58-ojo suvažiavimo prezidiume (iš kairės): kun. Gudelis, LR kons. G. Apuokas, ALT pirm., prof. J. Račkauskas, LR amb. S. Sakalauskas, Tautinės sąjungos pirm. Petras Buchas, A. J. Rimas, Tautinės sąjungos vicepirmininkas E. Bartkus. Z. Degučio nuotr.

PASAULIS IR LIETUVA

(Pasitinkant 1999-uosius)

* **SANTYKIŲ PAGERĖJIMAS. AR ILGAM?** Latvi-jos Seimo vicepirmininkas Guntaras Bojaras ir Rusijos Dū-mos vicepirmininkas Sergejus Baburinas susitikime Maskvoje pažymėjo, kad, išrinkus naująjį Latvijos parlamentą, sudarius naują vyriausybę ir liberalizavus Pilietybės įstatymą, Rusijos ir Latvijos santykiai pasuko "normalaus vystymosi keliu". G. Bojaras pažymėjo, kad buvo netikėtai maloniai sutiktas politi-ko, ne kartą kritikavusio oficialią Latvijos poziciją. Apie Lat-vijos ir Rusijos santykių pagerėjimą kalbėjo ir Latvijos amba-sadorius Rusijoje Imantas Daudinis. Jis pripažino, kad ir Lat-vija stengiasi kuo mažiau kalbėti apie Rusijai nemalonių da-lykus. Latvijos Užsienio reikalų ministerijos spaudos centras pranešė, kad Latvijos, Rusijos ir Baltarusijos derybose susitar-ta dėl šių trijų valstybių sienos sankirtos taško. (BNS)

* **REIKALAUJA DIDESNIŲ NUOLAUDŲ.** Estijoje viešinės Rusijos Valstybės Dūmos deputatų delegacijos na-rys ir grupės ryšiams su Baltijos valstybėmis vadovas Michai-las Vakulėnka pažymėjo, kad Estijos ir Rusijos parlamentarų santykiai įgauna normalų, planuojamą pobūdį, ko nebuvo prieš keletą metų. Tačiau Dūmos deputatai mano, kad Estija neatsižvelgė į visas tarptautinių organizacijų rekomendacijas žmogaus teisių srityje. Nors Rusijos parlamentariai teigiamai vertina Estijoje priimtas Pilietybės įstatymo pataisas, tačiau tebemano, kad natūralizacija Estijoje vyksta per lėtai. (BNS)

* **GUDIJOS PRIJUNGIMAS.** Gruodžio 25 d. Maskvo-je Rusijos prezidentas Borisas Jelcinas ir Baltarusijos prezi-dentas Aleksandras Lukašenka pasirašė tris Rusijos-Baltarusi-jos Sąjungos sutarties dokumentus: deklaraciją dėl tolimesnio Rusijos Federacijos (RF) ir Baltarusijos Respublikos (BR) jungimosi, sutartį dėl RF ir BR piliečių lygių teisių ir susitari-mą dėl vienuodų sąlygų RF ir BR ūkio subjektams sukūrimo. Iki 1999 m. vidurio abiejose šalyse turėtų įvykti referendumai dėl sujungimo į vieną valstybę. (ITAR-TASS)

* **IŠDAVYSTĖ.** Gudijos (Baltarusijos) Liaudies fronto vadovybės pasirašytame pareiškime Rusijos ir Baltarusijos susitarimai įvardijami kaip valstybės išdavimas. "Maskvos dokumentai" prieštarauja tiek Rusijos, tiek ir Baltarusijos konstitucijoms ir tarptautinės teisės normoms. Buvę Baltarusi-jos parlamento pirmininkai Stanislavas Šuškevičius, Mečisla-vas Gribas ir Semionas Šareckis, šiuo metu vadovaujantys opozicijai, pareiškė, kad Maskvoje pasirašyti dokumentai yra juridškai nepagrįsti ir prieštarauja abiejų šalių interesams. Baltarusijos socialdemokratų partijos išplatintame pareiškime Aleksandras Lukašenka kaltinamas valstybės išdavimu ir pa-reiškama, kad nuo šiol ši partija stengsis visomis galimomis priemonėmis nušalinti išdaviką nuo valdžios. (BelaPAN)

* **PADĖTIS RUSIJOJE.** Per metus vidutinis atlygini-mas Rusijoje sumažėjo 35,4% ir sudaro 1113 rub. (apie 220 litų). Pajamos sumažėjo daugiau negu 25%, pramonės ga-myba sumažėjo 9,1%. Žemės ūkio gamyba sumažėjo 9%. Pajamas, mažesnes už pragyvenimo minimumą, gauna 23,9% gyventojų (prieš metus buvo 21,1%). (INTERFAX)

* **GINKLAMS PINIGŲ YRA.** Koviniam budėjimui atiduotas strateginės paskirties raketinės kariuomenės raketų kompleksas "Topol-M" - svarbus žingsnis į priekį įgyvendin-
nant karinę reformą". Taip žurnalistams pareiškė Rusijos gynybos ministras maršalas Igoris Sergejevas. Jis apibūdino "Topol-M" kaip "XXI amžiaus ginklą". Pasak jo, "strateginis ginklas turi būti gaminamas savo rankomis, ir šį uždavinį Rusija įvykdė". Kitąmet strateginės paskirties raketinė ka-riuomenė turi gauti 10 raketų kompleksų "Topol-M". 2000-aisiais jų bus pagaminta 40. Kietojo kuro tarpžemyninės ba-listinės raketos "Topol-M" gali būti paleidžiamos iš šachtų ir judančių įrenginių. (ITAR-TASS, INTERFAX)

* **PRIMAKOVO TRIKAMPIS.** Rusijos premjeras Jevgenijus Primakovas, esantis Indijoje, žurnalistams paaiš-kino vizito tikslą: reikia užpildyti tuštumą, susidariusią nuo 1994 m. kovo. Vizito politinis uždavinys: patvirtinti, kad Indi-ja laikoma labai svarbia Rusijos užsienio politikoje. Susitiki-me su Indijos premjeru Primakovas paragino sudaryti strategi-nį trikampį Maskva-Pekinas-Delis. Tokia trijų didelių valsty-bių partnerystė išlaikytų pastovumą regione ir visame pasau-lyje. (INTERFAX, ITAR-TASS)

* **STASI BYLOS.** Vokietijos parlamento pirmininkas Wolfgang Thierse pareiškė, kad JAV turi grąžinti Vokietijai buv. Rytų Vokietijos slaptosios policijos (Stasi) bylas. Jų rei-kia, kad būtų galutinai sutvarkyti archyvai ir nustatyti asme-nys, šnipinėję savo bendrapiliečius. Po komunizmo žlugimo CŽV nupirko iš Stasi daug slaptosios policijos bylų. Vašing-tonas atsisakė komentuoti šiuos reikalavimus. (REUTERS)

(Nukelta į 5 p.)

Lietuviškoje Čikagoje

FOTO DARBŲ PARODOS

Ir šiemet buvo surengta tradicinė lietuvių foto paroda, kurią nuo senų laikų ruošia fotomenininkas Algimantas Kezys, nors dabar oficialus rengėjas yra Budrio Lietuvių foto archyvas. Šiais metais paroda vyko dviejose vietose ir joje buvo išstatyti dviejų rūšių kūrinių. Lemonte esančiame Dailės muziejuje buvo galima pamatyti nuotraukas laisva tema, o Čiurlionio galerijoje Čikagoje – kompiuterinės fotografijos kūrinius. Ir dalyvių skaičiumi (jų buvo per 150) paroda buvo gausesnė, negu bet kada anksčiau.

Kompiuterinės foto parodos uždarymas ir premijų įteikimas abiejose vietose išstatytų geriausiųjų darbų autoriams įvyko gruodžio 4 d. Jaunimo Centro kavinėje. Čia buvo papasakota apie parodas ir apdovanoti laimėtojai, kuriuos išrinko patys parodų lankytojai.

"Mano geriausios fotografijos" parodoje, surengtoje Lemonte, suaugusiųjų grupėje išskirti šie asmenys: 1) Aleksandras Dapkevičius iš Klaipėdos, 2) Antanas Ališauskas iš Vilniaus, 3) Marija Cicirkienė iš Panevėžio. Tarp jaunųjų fotografų visos laimėtojų vietos atiteko kauniečiams: 1) Eglei Buivydaitei, 2) Vidui Vokietaičiui, 3) Agnei Rimkutei. Tarp kompiuterinės fotografijos laimėtojų pateko ir Čikagos apylinkėse gyvenančių lietuvių. Pirmąją vietą laimėjo Algirdas Kalvaitis iš Lietuvos, antrąją – Richard Spitrys (Palos Hills) IL. Trečioji premija atiteko Aldonai ir Donatui Pečiūroms. Jaunimo grupėje laimėtojai išsirikiavo taip: 1) Kastytis Antanaitis, 2) Augis Narmontas ir 3) Irena Kuzinaitė. Suaugusiųjų grupės premijos siekė nuo 50 iki 150 dol., o jaunimo – 25-75 dol.

PASIRODYMAS MUZIEJUJE

Jau nuo 1963 metų Čika-

Edvardas Šulaitis

gos Mokslo ir pramonės muziejuje rengiamose kalėdinėse programose pasirodo Lietuvos Vyčių šokėjai, vadovaujami Frank Zapolio. Jie ne tik gražiai šoka, bet ir supažindina su lietuviškais kalėdiniais papročiais. Apsilankę ir Kalėdų senelis su dovanų maišu. Buvo įdomu klausytis dainininko Povilo Strolios, kuris kartu su savo dukrelėmis Daniele ir Aleksandra dainavo kalėdines dainas ir grojo gitara. Programoje pasirodė ir kanklininkė Daiva Kimytė.

Šia proga dera paminėti ir kitas Lietuvos Vyčių šokėjų mokytojas. Tai Ligija Tautkuvienė, Lidija Ringienė, Daiva Kamberos ir Gražina Jonavičienė, kurios gražiai talkina Frank Zapolio. Jiems visiems gėlių įteikė Lietuvos Vyčių veikėjas Faustas Strolia su žmona Tereze.

Šiame muziejuje, šalia kitų tautybių eglučių, buvo išstatyta ir lietuviškoji, papuošta taip vadinamais šiaudinukais. Ji išsiskyrė iš kitų, nes neturėjo elektrinių lemputių. Tačiau, nežiūrint to, ji traukė lankytojų akis viename iš garsiausių muziejų Amerikoje.

"LITUANICOS" METINIS POKYLIS

Lapkričio 21 d. PL centro

didžiojoje salėje Lemonte lietuvių futbolo klubas "Lituanica", minėdamas 48-ąsias veiklos metines, surengė šaunų pokylį su oficialiaja dalimi, vakariene bei šokiais.

Susirinkusius svečius, kurių buvo beveik pora šimtų, pasveikino klubo pirminkas A. Glavinskas. Programai vadovavo I. Žukauskienė. Ji pranešė, kad jos vyro – neseniai mirusio didelio "Lituanicos" veikėjo Jono Žukauskui atminimui, jų šeima įsteigė kasmetinę taurę, kuri bus skiriama naudingiausiam klubo vyrų komandos žaidėjui. Šiemet tokia taurė įteikta neseniai St. Xavier universitetą Čikagoje baigusiam futbolininkui Virgiui Žuromskui, įmušusiam daugiausia įvarčių.

Įteiktas ir kitas garbės ženklas, kurį gavo didžiausias klubo rėmėjas – buvęs klubo jaunių komandos treneris bei pirminkas Vytas Miceika. Šiuo metu jis yra nemažas verslininkas. Ir šiame pobūvyje jis įteikė klubui tūkstantinę dolerių.

Šio pokylio dalyviai smagiai linksminosi, grojant populiariam "Nemuno" orkestrui, o pertraukose tarp šokių, suėję į salės vidurį, dainavo lietuviškas dainas. Jeigu kituose lietuviškuose renginiuose jaunimo būna nedaug, tai šiame jo tikrai netrūko. Tai gana smagiai nuteikė.

Įteikus "Naudingiausio žaidėjo" prizą. Iš kairės: A. Glavinskas, prizo laimėtojas Virgis Žuromskas, I. Žukauskienė ir G. Bielskus. E. Šulaičio nuotr.

Kalėdų senelis traukia dovanas lietuviškoje programoje Mokslo ir pramonės muziejuje Čikagoje. Dešinėje – šiaudinukais papuošta lietuviškoji eglutė. E. Šulaičio nuotr.

PASAULIS IR LIETUVA

(Pasitinkant 1999-uosius)

(Atkelta iš 4 p.)

* **APKALTA.** Praėjus dienai po JAV Kongreso Atstovų rūmų paskelbtos apkaltos prezidentui Bill Clinton, jo "reitingas" pakilo. Pagal TV kompanijos NBC apklausą, gyventojų parama Clintonui išaugo nuo 68 iki 72%. Dabar byla perduota JAV Senatui. Kad būtų pradėtas jos nagrinėjimas 100 vietų Senate užtenka paprastos balsų daugumos. Prezidentui pašalinti iš posto būtini 2/3 senatorių balsų. Respublikonai turi tik 55 vietas, todėl mažai tikėtina, kad apkalta pavyks. Neatmetama galimybė, kad pakankamos daugumos neturintys respublikonai mėgins tartis su demokratais dėl bausmės prezidentui, nešalinant jo iš posto. (REUTERS)

* **LAIŠKAS.** JAV prezidentas Bill Clinton nusiuntė Rusijos prezidentui Borisui Jelcinui laišką, kuriame nurodė karinės operacijos prieš Iraką priežastis. B. Clintonas pagrindė jėgos panaudojimą Irako nenoru bendradarbiauti su JTO specialia komisija ir pažymėjo, kad Irako siekis sukurti masinio naikinimo ginklą yra pavojingas visam pasauliui. JAV prezidentas tikisi, kad pastarieji įvykiai nepakenks JAV ir Rusijos santykiams. (ITAR-TASS)

* **PARAMA.** Rusijos vyriausybės rūmuose pasirašyti dokumentai apie JAV paramą Rusijai. Rusijai bus patiekta 3,1 mln. t maisto, kurio didesnė pusė dovanojama arba Rusijoje bus parduodama turgaus kainomis. Skiriamas \$ 600 mln. kreditas maistui pirkti JAV. (ITAR-TASS)

* **PAMOKOS.** 1998 metais Baltijos valstybės pateko į ekonominę sumaištį dėl finansinės krizės Rusijoje. Tačiau jos nepasidavė ir pademonstravo nepaprastą prisitaikymą. Darant natūrinius mainus, šioms šalims pavyko išlaikyti ekonomikos augimą. Tarptautinio valiutos fondo bei ES atstovai Baltijos valstybėse teigia, jog ekonominiu požiūriu Estija, Latvija ir Lietuva lieka saugiomis šalimis. Baltijos valstybės tvirtai žengia link Europos. (DPA)

* **KORUPCIJA.** Naujoji Latvijos vyriausybė paskelbė karą korupcijai, kai Pasaulio banko ataskaitoje valdininkai iš Baltijos šalių buvo pavadinti labiausiai paperkamais pasaulyje. Prezidentas Guntis Ulmanis sakė, kad Latvijos atsidiūrimas tarp labiausiai korumpuotų šalių - blogiausias besibai giančių metų įvykis. Pasaulio banko ataskaitoje sakoma, kad 37 proc. Latvijos kompanijų ir 13 proc. gyventojų prisipažino davę kyšių oficialiems asmenims. Vyriausybės valdininkai atmetė ataskaitoje pateiktus duomenis. (INTERFAX)

SVEIKINAME

ilgamečius narius
– Onutę ir Praną Dovydaičius
jų šešiasdešimt metų vedybinio gyvenimo
jubiliejaus proga

Los Angeles Tautiniai Namai
Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
Los Angeles skyrius

Naujųjų 1999 metų išvakarėse linkime
Jungtinių Amerikos Valstijų lietuviams
laimingų Naujųjų Metų.

Lai jie būna pilni vilties ir artimo meilės,
glaudžios ir darnios veiklos,
jungiančios kiekvieną, kurio gyslą
labirintuose teka bent lašelytis
lietuviškojo kraujo.

JAV Lietuvių bendruomenės
Krašto valdyba:

Regina Narušienė, dr. Vytautas Bieliauskas,
Marija Remienė, Regina Kučienė, Birutė
Jasaitienė, Vytenis Rasutis, Vytas Maciūnas,
Jūratė Budrienė, ses. Margarita Bareikaitė,
Kristina Mengeling, Ramutis Pliūra, Algis
Tamošiūnas, Mike Mikolaitis, Audronė
Pakštienė, Rasa Ardytė-Juškienė

Susipažinkime:

POETĖ MARIJA MACIJAUŠKIENĖ

Balys Auginas

Pirmajame šių metų "Dirvos" numeryje spausdinamų eilėraščių autorė Marija Žakavičiūtė-Macijauskienė yra populiari, Lietuvoje gerai žinoma poetė, rašytoja, eseistė, literatūrologė ir žurnalistė. Savita jos poezija – labai mėgiama. Gyvenime sunkiai kopusi karjeros laiptais, nūnai, netekusi sveikatos, sirguliuojanti poetė vis tik gana aktyviai reiškiasi spaudoje: rašo straipsnius laikraščiams, spausdina eiles. Neseniai ji atidavė spaudai naują eilių rinkinį.

M. Macijauskienė nuo 1950 iki 1953 metų buvo Vilniaus Akademinio dramos teatro aktorė. 1954 m. ji baigė Vilniaus universiteto istorijos-filologijos fakultetą. Labai sėkmingai apgynusi diplominį darbą "Matas Jonas Slančiauskas", bet negavusi mokytojos vietos, vertėsi sunkiai ir pasirinko žurnalistiką. Dirbo "Jaunimo gretų" žurnalo redakcijoje. Persikėlusi į Kauną, 1967-1968 metais ji dirbo literatūros žurnalo "Nemunas" redakcijoje, informacijos skyriaus redaktore. 1957 m. M. Macijauskienė buvo priimta į Žurnalistų sąjungą, o 1983 m. – į Rašytojų sąjungą.

Būdama energinga ir drąsi, M. Macijauskienė ėmėsi iniciatyvos populiarinti išeivijos menininkus (dailininkus, plastinio meno kūrėjus). Apie išeivijos rašytojus tuo metu buvo neleidžiama rašyti. Ypač apie buvusius arba žinomus Lietuvoje.

1969 m. ji gauna mokslinės bendradarbių vietą literatūros muziejuje, kuriam tik vėliau buvo duotas Maironio vardas. 1970 m. paskirta šio muziejaus direktore.

Rašytojos karjerą Marija pradėjo apybraižomis. 1968 m. išspausdintas apybraižų rinkinys "Gyvenimo akimirkos", 1973 m. – "Žvaigždės", 1976 m. – "Nematomas tiltas".

1979 m. pasirodė jos pirmasis poezijos rinkinys labai originaliu pavadinimu – "Kaip laukiantis medis". 1983 m. išspausdintas antrasis eilių rinkinys – "Aguonų miestai", o 1987 m. trečiasis – "Kaip drugys į žiburį". 1994 m. pasirodė dar viena

poezijos knyga "Žaidimas su ugnimi. 1995 m. išspausdintas pirmasis prisiminimų rinkinys "Lyg anglys pelenuos". Po metų skaitytojai išvydo ir antrąją prisiminimų knygą "Iš to paties žvaigždyno".

Iš eilėraščių, paskelbtų minėtuose poezijos rinkiniuose, galima matyti savitą braižą turinčią autorę, jausmingą ir nuoširdžią lyrikę. Marijos Macijauskienės lyrikoje vyrauja gamtos, meilės, žmogiškos būties kilnumas. Realybė perpinama svajonių motyvais. Poetė kuria originalius vaizdus ir patraukia skaitytoją savo švelnumu ir atvirumu. Jos poezija – jautriai išgyven-

tas moters pasaulis. Kitose knygose ji atsiskleidžia kaip nuoširdi, įdomių faktų pasakotoja, literatūros populiartinėja.

Poetės M. Macijauskienės eilėraščių yra išversta į estų, latvių, gudų, rusų, turkmenų ir vokiečių kalbas. Kompozitorius Vyt. Kurnikas sukūrė dainą pagal jos eilėraščių "Mamai".

Poetė kas mėnesį savo bute rengia literatūros popietes, kuriose dažnai pristato ir užsienyje gyvenančius poetus bei rašytojus, siekdama supažindinti Lietuvos skaitytojus su egzodo literatūra.

Marija Žakavičiūtė-Macijauskienė

Aš išėisiu į lanką
Pienių paganyt,
Kai saulė medžių galvas
Ranka braukia
Ir sėdasi ant vejų
Pailsėti –
Išėisiu aš į girią pasiguost,
Kai rytą ankstų
Verkia eglės
Ir drevėse nustebe voveraitės
Glaudžias.
Ir eidama pabersiu
Rinktinius žodžius,
kad pagal juos
Visi kelių į mano namą
Rastų – –

Janiui Rainiui

Vėlybas paukšti, pasakyk,
Iš kur tu atneši man giesmę
Tartum prinokusių vyšnių šakelę?
Kaip balsą mano Lietuvos,
Kurios miškuos aš basas
Išvaikščiojau raistus ir proskynas,
Tikėdamasis miško sielos paklausyt,
Akis akin sutikęs.
Mažasis paukšti, pasakyk,
Kas dovanojo tau kaip džiaugsmą giesmę?
Gal saulės blyksnis?

Kaip tiesias mano rankos!
Kaip du lengvi spamai,
Kaip tėviškės, motulės pasakų
Prisiminimas.

Martynui Mažvydui

Lieti kiekvieną daiktą kaip aklas. –
Stalas. Želmuo. Duona. Saulė.
Pergamentą išpuošė raidės:
"Broliai ir seserys..."
Savas kaip Nemunas...
Savas kaip Vilniaus
Siauros gatvelės...

Ak, iš ko širdį mes atpažinsim?
Iš ko žolės tą šventą šnabždėjimą?...
Kaip marių kopos,
Kaip mūsų sielos
Šitos eilutės: "Broliai ir seserys..."
Imkit mane ir skaitykit!"

Žalia nakties šviesa, atverk man langus –
Aš noriu just šaknų alsavimą,
Regėt iš kokios saujos upės alma,

Marija Macijauskienė skaito eilėraščius susitikime su skaitytojais (nuotrauka iš poeto B. Augino albumo)

Iš kokios saulės liedinta širdis,
Žalia nakties šviesa – paparčio žiede,
Užburk mane,
Ir aš ištirpsiu boružės delne.

Kaip gieda vienišas palaukėj skirpstas!
Ant tavo ilgesio –
Kraujuojančių žaizdų –
Uždėsiu vilties spindulėlį,
Ir tu pajusi palaimą,
Lyg tavo gyslom tekėtų mano mintys – –

Po klevų vainiku mudu saulė sujungė...
Tu ant kalno stovėjai
Ir dainavai.
Nežinau, tai tavo balsas
Ar tolimo varpo aidas...
Bet ten, kur jis gimė,
Tu stovėjai rankas iškėlusi –
Kaip laukiantis medis.

Kai nukrito žvaigždė
ant kaktos,
Prie lopšio priėjo
tryliktoji laumė ir pasakė:
Tavo kūnas bus kaip kregždė –
toks lakus ir perregimas,
Kaip toliai, kurių tu vis ilgėsi.
Tu būsi ugnis ir debesylai,
malšinantys skausmą
Pavargusių rankų.
Tu virsi žalia pieva
Ir būsi tobulas pirmas žiedas,
Iš kurio taurės atsigėrus,
Visad jausies kaip sausros
išdegintoj žemėj...

Palauk–suaugsi,
ir dovanosiu tau
Stebuklingą saulės siūlą kamuoliuką –
Nuo piktos akies atsiginti.

Aš–gaivalinga kaip griūtis.
Ir kaip griūtis aš netikėta.
Jau laužia vandenys iš lėto
Pirmuosius pažinties ledus.
Ir virš krantų arkliukai darda.

Palikę pradarytą gardą,
Išbėga ant pirmos žolės
Sliekai–skruzdėlės išnykusios.
Ant kauburėlio smėlio pliko
Vis galynėjas su lemtim pušis.
Kaip aš tarp žemės ir dangaus –
Išnykstantis svajonių paukštis...

Svaiginantis kalnynų aukštis
Lyg meilė šitiekos laukta.
O saujoj laimina rasa
Raudoną žemuogę – kaip širdį...

Baltimorėje ir Vašingtone

Jonas Kardokas

Po dviejų ankstyvų rudėninių kultūrinių renginių sekė kitas didesnis įvykis – šalpos talpintuvo Lietuvai paruošimas, pakrovimas ir išsiuntimas. Po pavasarinio talpintuvo, kuris nebuvo pripildytas, rūpinomės, kad ši rinkliava geriau pavyktų. Padedant Vašingtono BALFui, skautėms ir visuomenei, šis talpintuvus pripildytas 593 dėžėmis su rūbais, maistu ir kitomis gėrybėmis giminėms, bibliotekoms, vaikų globos organizacijoms, mokslo įstaigoms ir žinoma, mūsų globajamai pagrindinei grupei – buvusiems partizanams ir tremtiniais. Daug ir sunkiai, priimdami siuntas dirbo: Elė Okienė, Alė Kazlauskienė, Jonas Kardokas, Frank Vogel, Vytautas Vaškys ir Augustinas Uleckas. Jas pakraunant, be jau minėtų savanorių

talkininkavo: Balys Brasauskas, Vytautas Dulys, Kęstutis Laskauskas, Simas Paplauskas, Kazys Sadauskas, Juozas Ludwig, Gail Henson, Vincas Damaroda ir Jonas Gužauskas. Per dvi priėmimo ir vieną pakrovimo dienas mus maitino Aldona Budienė, Dorothy Adams ir Ona Lekavičienė. Ačiū visiems, vienaip ar kitaip prisidėjusiems prie gyvenimo Lietuvoje palengvinimo. Šis talpintuvus turėjo pasiekti Lietuvą dar prieš Kalėdas.

Gruodžio pirmąją Lietuvos Respublikos ambasadoje buvo suruoštas Tarptautinių studijų instituto seminaras. Dalyvavo apie 50 kviestinių svečių (beveik visi amerikiečiai). Svečius pavaišinti ambasados tarnautojai pakvietė grupę "A-OK", susikūrusią Baltimorėje maždaug prieš tris metus. Čia daug pasidarbavo Aldona Budienė su Ele Okiene (dažnai vadinamos dvynukėmis), kepdamos ir virdamos grybukus, žagarėlius, kugelį, virtinius su grybais, lietinius su mėsa. Tokių maisto produktų pageidavo ambasados personalas. Šioms darbininkėms prie sunkesnių darbų pagelbėjo ir trečiasis

grupės narys – jūsų korespondentas. Svečių ir ambasados darbuotojų atsiliepiamas apie paruoštą maistą buvo labai geras.

Gruodžio 13-tą dieną buvo suruoštas kalėdinis apsipirkimas – "bazaaras" ir cepelinų pietūs. Dalyvavo 8 prekiautojai su įvairiomis Kalėdų dovanomis. Čia buvo meniškų, rankų darbo eglučių papuošalų, įvairių drožinių, archyvinų knygų, gintaro, aukso ir sidabro papuošalų, kalėdinių dekoratyvinių vainikų, vokiškų saldinių ir kitokių saldumynų bei Baltimorėje keptų tortų – "napoleonų". Taip pat buvo ir duonos, atsiųstos iš Čikagos "Baltic Bakery". Cepelinus gamino jau minėtos šeimininkės – Aldona Budienė ir Elė Okienė su padėjėjomis Florence Bauer, Dorothy Adams, Jonu Kardoku ir Frank Vogel. Pietuose dalyvavo apie 100 valgytojų. Visas "bazaaras" ir pietų pelnas atiduotas Lietuvių Namų išlaikymui.

Lietuvių Namų valdyba surengė Naujų Metų sutikimą su orkestru, maistu, šampanu ir kitais tauriaisiais gėrimais. Linkime jiems pelningų 1999 metų.

Priėmimas Baltuosiuose Rūmuose

[Gruodžio 21 d. pavakaryje. Svečiams buvo parodytos artėjančių Kalėdų ir Naujųjų Metų motyvais išpūstos rūmų patalpos. Daugelyje salių buvo išikūrę muzikantai ir dainininkai. Viena kambaryje išvydome eglutę, papuoštą įvairių vaisybių vėliavėlėmis. Nesunkiai radome ir Lietuvos trispalvę.

Iš rūmų svečiai traukė link milžiniškos palapinės, kurioje buvo galima paragauti gaivinančių gėrimų ir saldumynų, pasiklausyti muzikos, susipažinti su garsių žinių tarnybų atstovais. Ten įvyko ir susitikimas su JAV Prezidentu.

J. Jasaitis

Jaunųjų smuikininkų ansamblis grojo senovines melodijas išpūštoje rūmų salėje.

Dainininkų grupės buvo išsirikiavusios pievelėse šalia Baltųjų Rūmų.

Neseniai atvykusiems į Ameriką IMIGRANTAI IR PABĖGĖLIAI

Raimonda Mikatavagė

5

Pasirinkite vieną ar du fondus, kurie jums atrodo patikimi, ir užpildykite automatiškai išgaliojančią paraišką investicijoms. Dauguma investicinių kompanijų su jumis mielai bendradarbiaus. Tačiau turėsite nurodyti, ar esate JAV pilietis, nuolatinis gyventojas užsienietis (resident alien) ar laikinai gyvenantis užsienietis (non-resident alien). Laikinai gyvenantieji užsieniečiai tikriausia turės užpildyti formą W-8 – užsieniečio padėties pažymėjimą (Certificate of Foreign Status), kad būtų atleisti nuo mokesčių JAV vyriausybei. Savitarpio fondo kompanija jums atsiųs šią formą. Turėsite vadovautis šalies, kurioje gyvenate nuolatinai, mokesčių įstatymais. Jeigu išskils bet kokių klausimų, nedvejodami skambinkite savitarpio fondų kompanijoms. Juk jūs esate galimas klientas, todėl kompanijos norės jums padėti. Išsiųskite užpildytą formą ir nurodytą pradinį įnašą.

3. Jūs tapote fondo nariu! Kiekvieno mėnesio atitinkamą dieną pinigai bus išskaičiuojami iš jūsų čekinės ar taupomosios sąskaitos (atsižvelgiant į tai, kaip jūs pasirinkote) ir investuojami į jūsų nurodytus fondus. Taigi jūs jau pradėjote mokėti sau. Periodiškai pasiskambinkite į savo fondus ir nurodykite juos, pildydami kasmetines pajamų mokesčio deklaracijas. Milijonai amerikiečių taip daro. Pajusite didžiulį pasitenkinimą, kad ir jūs taip pasielgėte.

O dabar galite skirti laiko susipažinimui su kitais savitarpio fondais. Stebėkite, kaip sekasi fondams, skaitydami vietinių laikraščių verslo ir finansų skiltį. Patirtis rodo ir daugelis profesionalų patvirtina, kad geriausios yra ilgalaikės investicijos į smarkiai besivystančius akcijų savitarpio fondus. Bet kada ga-

lėsite atsiimti savo pinigus, nemokėdami jokių baudų, tačiau to nedarysite tuo metu, kai akcijų kainos yra nukritusios.

Taigi jau žinote, kaip kas mėnesį atidėti dalį pinigų ir "auginti" juos ateičiai. O kaip juos apsaugoti nuo mokesčių, kad pinigai "augtų" dar greičiau? Vienas iš galimų būdų – paprašyti tų pačių anksčiau paminėtų savitarpio fondų kompanijų, kad jūsų investicijos būtų pervedamos į individualią pensiją sąskaitą (Individual Retirement Account – IRA). Šios sąskaitos pinigai yra skirti jūsų pensijai. Juos galite išimti bet kada, tačiau tuo atveju 20% automatiškai bus išskaičiuota mokesčiams ir dar sumokėsite 10% baudą, jeigu šiuos pinigus išsiimsite anksčiau, nei jums sueis penkiasdešimt devyneri su puse metų. Žinoma, jei šie pinigai bus išimti invalidumo ar mirties atveju, o taip pat gydymui išlaidoms apmokėti, baudos tikriausia nereikės mokėti.

Jei tik įmanoma teisiškai ir finansiškai, stenkitės atidėti mokesčių mokėjimą vėlesniam laikui. Pavyzdžiui, jūs ir aš dešimčiai metų investuojame po 2000 dolerių per metus, gaudami 8% pelną. Tačiau vienintelis skirtumas tarp mūsų, kad jūs įpareigojate savitarpio fondo kompaniją kaupti šiuos pinigus IRA sąskaitoje. Po dešimties metų ir jūs, ir aš būsimė įnešę po 20 tūkst. dolerių. Po trisdešimties metų mano sąskaitoje bus 160 tūkst., o jūsų – 224 tūkst. dolerių. Vadinas, jūs investavote kur kas sėkmingiau. Kai išėsite į pensiją, galėsite atsiimti savo pinigus, nemokėdami jokios baudos. Be to, jūs, greičiausia, mokėsite ir mažesnius mokesčius. Įsidėmėkite tai ir pasinaudokite sudėtinų palūkanų (compounding interest) bei atidėtų mokesčių privalumais.

"Dirvos" bendradarbė R. Mikatavagė Baltųjų Rūmų priėmimo susidomėjo puokščių sudarymu. J. Jasaitis nuotraukos

"Tave papuošt ketiname..."

(Iš tautodailininko Viktoro Liaukaus laiškų "Dirvai")

Gimiau 1904 m. lapkričio 12 d. Lietuvoje. 22 metus buvau Finansų ministerijos valdininkas.

1919-1922 metais aš mokiausi "Saulės" gimnazijoje Kaune. Visos ministerijos kvietė mus, gimnazistus, į tarnybas. 1922 m. birželio 23 d. Finansų ministeris paskyrė mane, 17-metį jaunuolį į Mokesčių departamentą. Dieną dirbau įstaigoje, o vakarais mokiausi:

1922-24 – Meno kursuose;

1924-28 – Simano Daukanto Mokytojų seminarijoje;

1928-1932 – Vytauto Didžiojo universitete, Teisių fakultete. Tokių jaunuolių, kaip aš, buvo daug. Visi ruošėmės dirbti, kad mūsų Lietuva būtų garbinga, stipri ir lygi kultūroje su kitomis šalimis. Kaip rašė poetas A. Miškinis:

*"Tave papuošt ketiname,
Kaip savo tikrą seserį.
Esi pačioj jaunystėje
Ir pačiame pavasary."*

Nuo 1937 metų gruodžio 1 d. mes gyvenome Šiauliuose. Švenčiant 1938 m. vasario 16-ąją, Lietuvos vyriausybė išleido 10 litų vertės sidabrinės monetas su įrašu "Dvidešimt Metų Nepriklausomybės". Be to, vyriausybė nutarė 1938 metais suruošti Jubiliejinę Dainų šventę Šiauliuose. Ministeris Pirmininkas V. Mironas paskyrė mane šios šventės rengimo vadovu. Į šventę atvyko daug tūkstančių lietuvių, kurių didesnė pusė buvo jaunimas: šauliai, jaunalietuviai, pavasarininkai, jaunieji ūkininkai, gimnazijų ir kitų mokyklų mokiniai, Universiteto ir Akademijos studentai. Tai buvo gražus ir darbštus Lietuvos jaunimas, kuris per 20 metų dirbo mūsų krašto gerovei. To meto dainoje skambėjo:

*Mes išėjom į darbą didį,
Mums dienų yra per mažai –*

*Mūsų žemė žaliuoja ir žydi,
Žydi sodai, laukai ir daržai.*

Į Dainų šventę iš Amerikos atvyko muziko Steponavičiaus choras "Pirmyn" su dviem šimtais dainininkų, o su jais ir dar keli šimtai Amerikos lietuvių.

1939 m. lapkričio 1 d. Lietuvos vyriausybė paskyrė mane į Vilnių. Man buvo pavesta įsteigti Vilniuje ir Vilniaus krašto apskrityse (Trakų, Švenčionių, Svyrių, Lydos ir Ašmenos) mokesčių inspekcijas bei išdines ir būti šių visų įstaigų vedėju. Tačiau 1940 m. birželio 15 d. sovietų kariuomenė okupavo Lietuvą. Dar 1940 metams nepasibaigus, buvo įsakyta visoms mokesčių inspekcijoms per 3 dienas apskaičiuoti sovietinį verslo pelno mokestį, kuris buvo net 20 kartų didesnis už 1939 metų pelno mokestį. Mokesčių mokėtojai jį turėjo sumokėti litais per 3 dienas.

1941 m. pradžioje mane ir inspekcijų tarnautojus sovietai išmetė iš tarnybos. Visos mokesčių inspekcijos buvo uždarytos. Netrukus mudu su žmona ir vaikais slapta išvykome iš Vilniaus ir taip išvengėme Sibiro.

1941 m. birželio 22 d. Vokietija pradėjo karą su sovietų valstybe. Lietuviai sukiolo ir ir su ginklu kovojo su bėgančiais iš Lietuvos sovietų kariuomene. Sukilusios Lietuvos vyriausybė birželio 23 d. paskelbė "atstatanti Laisvą ir Nepriklausomą Lietuvos valstybę" su Lietuvos Konstitucija, įstatymais ir administracijos įstaigomis, kurios buvo iki 1940 m. birželio 15 d. Šios Laikinosios Lietuvos vyriausybės buvau paskirtas biudžeto direktoriumi.

Bėgdama iš Lietuvos, sovietų okupacinė valdžia viską

išsivežė. Išdas buvo tuščias. 1941 m. liepos 3 d. Vilniuje buvo atspausdintas Finansų ministro prof. Vlodo Jurgučio ir mano pasirašytas "Atsisaukimas į Lietuvos gyventojus. Jis buvo išplatintas visoje Lietuvoje. Lietuviai tuoj atsiliepė, siuntė į išdą pinigus ir pradėjo mokėti mokesčius. Tokiu būdu Laikinoji vyriausybė galėjo greitai atkurti sovietų uždarytas administracijos įstaigas, policiją, teismus ir savisaugos kariuomenę.

Okupacinė vokiečių valdžia davė Lietuvai taip vadinamą savivaldos statusą: leido veikti jos administracijos įstaigoms. Piniginis vienetas buvo vokiečių markė. Markėmis reikėjo mokėti mokesčius į Lietuvos išdą.

Apleidžiant 1944 metais Vilnių, mūsų bute Čiurlionio 9, paliko apie šimtas mano meno darbų, kuriuos, tikriausia, reikia laikyti žuvusiais.

Po karo JAV, Anglija ir Prancūzija pripažino, kad daugiausia nukentėjo Lietuva, Latvija ir Estija. Karo pabėgėliai buvo apgyvendinti stovyklose, gavo maisto, drabužių, medicinos pagalbą. Lietuviai įsteigė savo pradžios mokyklas, gimnazijas ir net bendrą visiems pabaltijiečiams universitetą. Aš buvau pradžios mokyklos vedėju. Į Ameriką atvykome 1949 metais.

[...] 1990 metai... Koks džiaugsmas, Lietuva – laisva! Mano sesuo Albina Liaukutė-Kašiubienė su vyru grįžo į Lietuvą. 1998 m. birželio 9 d. ji mirė Vilniuje. Albina visą savo gyvenimą buvo mokytoja ir poetė. Amerikoje ji išleido savo poezijos knygą "Žirgeliai".

Norėjom ir mudu su žmona grįžti į Lietuvą. Prašiau, kad gražintų mūsų na-

Viktoras Liaukus 1938 metais. Tada jis buvo 34-erių.

mus. Gavau neigiamą atsakymą. Jį apskundžiau Žemės ūkio ministrui, bet ir iš jo gavau neigiamą atsakymą. Kai sovietai, okupavę Lietuvą, pasisavino mūsų žemę, namus, bankuose laikytus pinigus ir visa kita, tai nieko negalėjom pasakyti. Jie buvo mūsų priešai. Bet kai dabartinė Lietuvos valdžia mūsų namus pasisavino ir juos net pardavinėja, tai jau skandalas! Į Ameriką atvykau su Lietuvos Respublikos vidaus ir užsienio pasais, bet dabartinė Lietuvos valdžia mus net nupilietino!

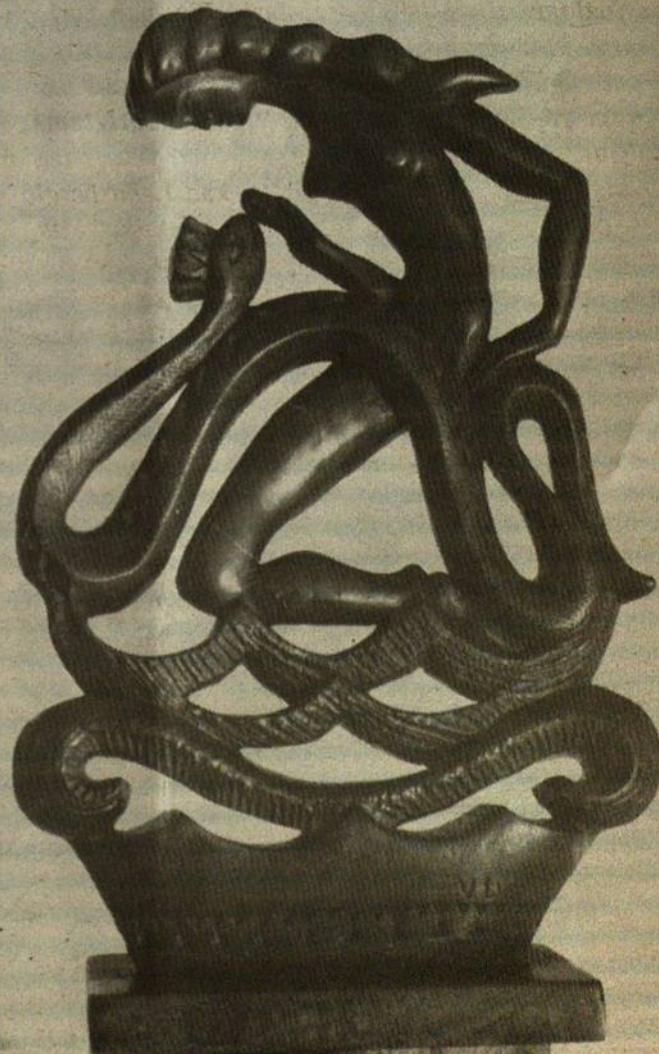
[...] Savo meno darbų, sukurtų Amerikoje, albumą padovanojau ambasadoriui Stasiui Lozoraičiui, Lituanistikos tyrimo ir studijų centrai bei Balzeko muziejui Čikagoje, Šiaulių "Aušros" muziejui, Vilniaus universitetui ir kt.

[...] 1998 m. lapkričio 12 d. atšvenčiau savo 94-ąjį gimtadienį. Mane pasveikino mano mylima žmona Emilija, sūnus Gediminas ir marti Rūta, sūnus Sigitas ir marti Milda, vaikaitė Ramona ir jos

(Nukelta į 9 p.)

Medžio drožinys "Tautinių šokių šokėjai". V. Liaukus prie šio kūrinio nuotraukos užrašė: "Šokau ir aš, ir mano žmona Emilija, šoko ir mūsų sūnus Gintautas ir Gediminas, šoko ir visi penki vaikaičiai. Šoks ir provaikaičiai."

V. Liaukaus medžio skulptūra "Eglė – žalčių karalienė"

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Vladas Vijeikis

Skaitydamas laikraščius, ne visada gali susidaryti tikro gyvenimo vaizdą. Matyt tie, kurie rašo, nori įpiršti savo nuomonę arba išlaikyti laikraščio liniją. O kartais didžiulėmis antraštėmis sudaro ispūdį, kad Lietuvoje tik žudynės, išeikvojimai, nesantaika arba didžiuliai sportininkų laimėjimai bei aktorių ir dainininkų pasiekimai pasaulio scenose.

Tad pravartu kartais išgirsti žodžius paprasto piliečio, kuris pats viską pergyvena. Štai ištrauka iš laiško, kurį parašė eilinis Kauno gyventojas:

"Lietuvos gyvenimą lydi vis pikantiškesni skandalai. Lūžinėja kėdės po ministrų užpakaliais, į kalėjimus vėžami kyšininkai, Seimo nariai, teisėjai, advokatai, policijos pareigūnai ir panašiai. Ką gi, aukso stabas valdo mus. Kyšių neimu tik aš, nes niekas man jų neduoda.

Tiesą sakant, Lietuvoje nėra jau taip blogai, kaip gali iš šono atrodyti. Nemažai padaryta ir gero, bet blogis – daugiau matomas. Nepatenkintų buvo ir bus. Pagrindinė – darbo problema bei menkas atlyginimas. Krizė Rusijoje tai dar labiau išryškina. Sužlugus finansiniams atsiskaitymams, smarkiai padidėjo bedarbių armija. Jaunoms šeimoms tai nemalonus reiškinys, gyvenimas su miglotomis perspektyvomis.

Visumoje tai yra ir visos Lietuvos nelaimė, nes planuoti didesnę šeimą yra be-

veik nerealū. Jau daug metų mirštamumas gerokai viršija gimstamumą. Dar vienas kitas dešimtmetis ir rezultatai bus akivaizdūs. Pridėjus savižudybes, žūtis keliuose bei gaisruose (tai sudaro apie porą tūkstančių žmonių), mes esame "minusė". Bėda, kad pagerėjimo reikės laukti dar ilgai, kaip ir įstojimo į Europos Sąjungą, apie ką dabar daugiausia kalbama.

Panašiai, kaip jūsų prezidento bėdos. Pasirodo, kad ir iš tokių reikalų galima išpūsti didelį burbulą. Pas mus tai kelia didelę nuostabą ir užuojautą Biliui. Mes turėjome tokį prezidentą, prieš kurį jūsiškis – šventas avinėlis. Pas mus tai tikrai niekas nekreiptų rimto dėmesio.

Gerai, kad mūsų Adamkui tai negresia. Atrodo gana energingas ir su savo pareigomis gerai susitvarko. Jis ryžtingas, nors tai nepatinka valdantiesiems. Neveltui stengėsi neleisti jo į rinkimų varžybas. Be to, ir ponia Alma gražiai išsiliejo į Lietuvos gyvenimą. Pagaliau turime prezidentienę, kuri pasirodo kaip energinga veikėja.

*Ir dar keletas Amerikos
lietuvių puikiai atlieka savo
pareigas, nors daugumai vy-
riausybėje – nepageidautinas
pavyzdys: nei nupirkti, nei
papirkti.*

Daugumai žmonių baisesiai pabodo išsikerojusi korupcija, kuri jau taip chroniška. Na, bet paskutiniai metai stengiamasi kažką taisyti. Vis aukštesnio rango veikėjai papuola į duobę. Prie to labai prisideda žiniasklaida, nuo kurios akylumo vis sunkiau pasprukti. Jaučiasi, kad Brazausko laikai negrižtamai praėjo.

Gaila, kad Landsbergio populiarumas smarkiai krito, nos jo padorumu negalima abejoti. Atrodo, kad jis "perdegė". Tas pats likimas iš-

nyje pavadino rašytojas. Dė-
kojame už visą pagalbą, sutru-
kimus, priėmimus, ryšius su
Pietų Amerikos šalyse, už viską,
sa tai, ką jūs jiems padėjote.

Tikime, kad graži taiko – žmonių bendravimo idėja sušildys mus visus, per mūsų bičiulius maloniai pajutusiųjų gerus ketinimus. Ačiū. Dar kartą Jums linkiu gerų Naujųjų Metų".

Danutė Tomkevičienė
GMPR Lietuvos fondo
sekretorė

tiko Rusijos "carą" Jelciną. Abu nesugebėjo suburti padorios kompanijos. Ką gi, sunki politiko duona.

Taigi tokios naujienos. Tikėkime, kad ateityje bus geresnės. Bet tai parodys atliekami atsakingesni žingsniai."

DIEVAS ir "dievas"

SALOMĒJA NĒRIS.
Žymi Nepriklausomos Lietu-

"Tave papuošt ketiname..."

(Atkelta iš 8 p.)

vyras Audrius Budriai, vaikaitė Vida ir Darius Jatuliai, vaikaitė Sigutė ir Robertas Pauliai, vaikaitis Dainius, vaikaitis Vincas ir jo žmona Liuda Liaukai. Sveikino ir mažieji mūsų provaikiai: Marytė ir Alanta Budrytės, Julija-Audra Pauliūtė, Vilija-Indrė Pauliūtė ir Marius-Viktoras Jatulis. Graži ir laiminga mūsų šeima. Mažieji pro-

vaikaičiai yra mūsų džiaugsmas ir palaima. Mano ir žmonos gyvenimo saulutė jau visai žemai ir netrukus nusileis.

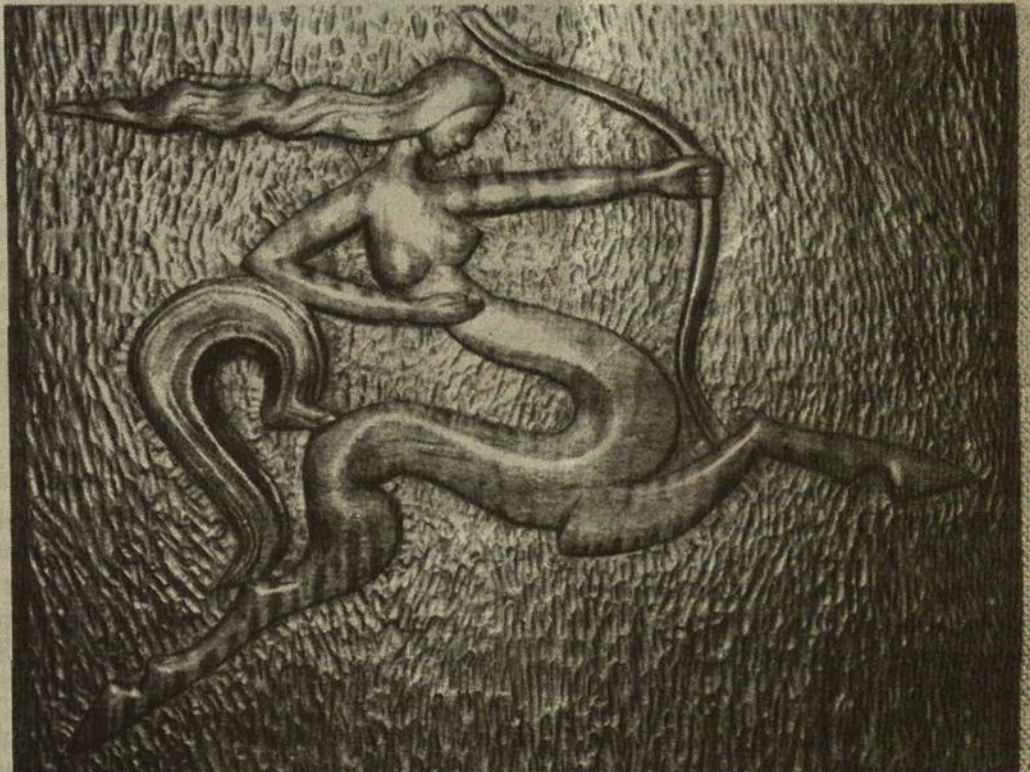
[...] Gavęs "Dirvą", pirmiausia perskaitau Dr. Leono Milčiaus straipsnius ir randu panašias mintis, kuriomis mes gyvenom ir dirbom 1918-1940 metų Lietuvoje. Patiko ir Gintaro Binkauskio straipsnis, išspausdintas "Dirvos"

26 ir 27. numerųje.

[...] Esu tautininkas,
Tautininkų sąjungos narys.
Buvau "Jaunosios Lietuvos"
vadas.

Siunčiu Jums savo sukurtos medžio skulptūros "Tegu saulė Lietuvoj tamsumus prашalina" nuotrauką-atvirutę. Linkime Jums gražių Kalėdų ir laimingų 1999 metų.

Emilija ir Viktoras Liaukai

Viktoras Liaukus. "Iš Zodiako ženklų"

Laiškai "Dirvai" KODĖL TAIP DAR YRA?

"Dirvos" bendradarbiui, spaudos apžvalgininkui J. Žygui tenka padėkoti už teisingą žodį "Dirvos" puslapiuose Lietuvos vadovams (žr. "Dirva", 1998 m. lapkričio 10 d.). Lietuvos dabartinį vadovą labai giria JAV lietuvių spauda. Bet nieko geresnio negirdėti iš Lietuvos po A. Brazausko laikų.

Mafija, kaip veikė, taip ir veikia. Politiniai kaliniai ir tremtiniai, kaip buvo palikti už durų, taip ir dabar tebėra. Komisarso vardas, kaip buvo, taip ir dabar yra. Ant Žaliojo tilto Vilniuje, kaip buvo bolševikų statulos, taip ir dabar tebekėpso. Buvę Maskvai ištikimi komunistai, kurie naikino Lietuvą, dar ir dabar tebeturi geras tarnybas arba gauna riebias pensijas. Lietuvoje nusikaltimai nė kiek nemažėja. Didieji Lietuvos nai-

kintojai ir patriotų lietuvių
žudikai ir dabar joje laisvai
gyvena: jų niekas nebaudžia.

Kai buvo pasiūlyta, kad būtų sribai ir ištikimi Maskvos tarnai, lietuvių žudikai ir terorizuotojai būtų išmesti iš užimtų aukštų tarnybų, tai naujasis Lietuvos vadovas atsakė: "Nereikia vėl daryti raginą medžioklės, o reikia viską užmiršti". Kai jis buvo kritikuojamas už tai, kad pasiėmė į prezidentūrą daugelį buvusių Maskvai ištikimų komunistų, atsakė, kad "jie visi – man geri".

Ir Lansbergis pasikvietė vyriausybę jam atrodančius gerus persikrikštijusius komunistus. Vėliau tie "gerieji" atkuriant Lietuvos laisvę trukdė jos atkurimo darbą ir labai pablogino Lietuvos politinę ir ekonominę padėtį.

Stribai žudė ir išdavinėjo

lietuvius, kurie buvo priešingi Maskvos režimui ir gynė, kas buvo šventa Lietuvai. Bet išdavikų niekas nebaudžia. Negirdėjau, kad bent vienas būtų nubaustas!

Dabar sudaryta komisija, kuri turi ištirti ir įvertinti rusų ir vokiečių Lietuvai padarytus nuostolius ir nusikaltimus. Tačiau į tą komisiją paskirti ir kai kurie prijaunantieji naikintojų grupėms. Idomu, kaip tokia komisija įvertins lietuvių tautos genocidą ir nuostolius Lietuvai?

Mes tikimės, kad būvę Maskvos tarnai ir strībai, naikinę Lietuvą, bažnyčią ir lietuvius, bus nutelsti ir jiems bus atimta Lietuvos pilietybė. Nežinia, kodėl Burokevičių ir Co. vis dar vilkinama bausti?

A. Paškonis

Šv. Kazimiero mokykloje SKAMBĖJO KALĖDŲ VARPELIAI

Skambėjo varpeliai ir kalėdinės giesmės Šv. Kazimiero lietuviškosios mokyklos, "Švyturio" ir "Aušros" moksleivių šventėje prie naujameninės eglutės. Gražių melodijų vaikučius išmokė dvi neseniai iš Lietuvos atvykusios muzikos mokytojos – Audronė Majorovienė ir Aušrinė Širvinskienė. Jos sukūrė ne tik smagiai dainuojančių vaikučių chorą, bet ir gana įdomų, darnų ansamblį. Mokytoja skambino pianinu, Janytė Klimaitė ir Lana Pollock grojo fleita, Neris Klimaitė ir Lina Majorovaitė – metalafonu, o gitara joms pritarė Greta Augytė. Šventinė nuotaika ir melodingos dainelės užliejo salę, leisdamos pasidžiaugti gausiai susirinkusiems į šią šventę tėveliams ir seneliams. Tiesa, vaikams teko įveikti kai kurias technines kliūtis, apseiti be užsiožėvusio mikrofono. Todėl mažųjų pasirodymais, pirmojo skyriaus ir darželio grupės deklamuojamomis eilėmis galėjo pasidžiaugti žiūrovai, sėdėję artimiausiose eilėse. O ką antrojo skyriaus vaikučiai atsakė mažajam Kalėdų seneliui, kurį vaidino Laura Tuljak, girdėjo turbūt tik pats "senelis", nepagailėjęs jiems Kalėdinių dovanėlių.

Rita Augienė

Trečiojo ir šeštojo skyriaus mokinukai, į sceną su lipę nešini varpeliais, pakvietė visus dalyvius ir žiūrovus išsiklausyti ir išlieti į Kalėdinį gaudesį "Kūdikėlis ėdžiose, džiugauja angelai linksmai"...

Švyturiečių spektaklis "Aldutės Kalėdos" buvo geru pavyzdžiu, parodančiu, kiek daug dar galima išmokyti ir užbaigus aštuonis skyrius liuanistinės mokyklos skyrius. Jau ne pirmą kartą vadovės Eglė Laniauskienė ir Rasa Šilkaitienė, režisuodamos buvusios klyvlendietės Rūtos Mikulionienės pjeses paaugliams, meistriškai jas pritaiko "Švyturio" jaunimui.

Spektaklio veiksmas prasideda ligoninėje, į kurią pakliūna lietuvaite Aldutė (ją vaidina Teresė Paškonytė). Jai sunku susikalbėti su gydytojais amerikiečiais (Luku Laniausku ir Saulute Tamošiūnaite). Pasigirdus kalėdinei muzikai, prancūzė (Vesta Civinskaitė) ima pasakoti apie savo šalies papročius, apie tai, kad prancūzai mėgsta linksintis ir bendrauti. Prancūzų šeima (Laura Rukšėnaitė, Simas Laniauskas, Lina Beržinskaitė ir Vytas Vaitkus) atgaivina Paryžiaus gyvenimą, ieško kalėdinių dovanų, o sutikę nepažįstamą žmogų, pasikviečia jį kartu vakarieniauti.

Antrame scenos vaizde-

"Kalėdų senelis" dovanas dalina.

lyje žiūrovai kviečiami į Vokietiją. Kęstutis Kalvaitis domisi, ar kas nors žino apie eglutę, kodėl ji tapo žalumo simboliu, kodėl šis paprotys prasidėjo Vokietijoje. Nida Degesytė ir Simas Laniauskas papasakoja legendą apie pagoniškus laikus ir nukirstą ažuolą, kurio vietoje užaugo eglutė. Nuo tada ji tapusi gyvybės medžiu, primenančiu žmonėms apie Kristaus gimimą.

Sako, kad ir vokiečiai mėgsta šokti polką, todėl užgrojus muzikai, pradeda sukintis "vokiečių" – švyturiečių poros. Šventė tęsiasi, persikeldama į Ispaniją. Ispanai (Vesta Dvareckaitė, Saulius Kliorys ir Danius Šilkaitis) pasakoja apie Kalėdas, kurios Ispanijoje reiškia "gaidžio mišias". Visokių įdomybių ispanai prisigalvoja Naujųjų metų išvakarėse. Likus 12 sekundžių iki Naujųjų metų, jie su kiekvienu laikrodžio dūžiu suvalgo po vieną vynuogę, nes tai ... atneša

laime. Vaidinantys ispanus taip pat pabando tapti laimingais, suvalgo po dvyliką vynuogių, o pasigirdus ispaniškai melodijai, neatsispiria kvietimui šokti.

Aldutei besistebint, kodėl ispanai valgo vynuoges, o lietuviai silkes, į ligoninę atvyksta lietuvaite Birutė (Vai-va Bučmytė), kuri suranda Aldutės mamą (Laurą Rukšėnaitę). Spektaklis baigiasi linksmai. Prie jo sėkmės prisidėjo nematomas Paulius Rukšėnas, kuris tvarkė scenografiją ir apšvietimą. Kiekvienam scenos vaizdeliui tinkančią muziką derino Aidas Idzelis. Aktorių tautinė apranga, muzika ir daugiakalbiskumas – vaidinta net šešiomis kalbomis – susilydė į tikrovišką, nuotaikingą ir meniškai pavykusį renginį.

Mokyklos vadovas Kęstutis Civinskas, padėkojęs už gražią programą, pakvietė į kavinę, o septinto ir aštunto skyriaus mokinukai visus vaišino saldainiais.

Vaizdelis iš švyturiečių spektaklio "Aldutės Kalėdos".

Pasirodo pirmojo skyriaus mažyliai. J. Jasaičio nuotraukos

A.†A. BRUNO MARKAITIS

1998 m. gruodžio 23 d. 8:40 val. vakaro (Havajų laiku) mirė tėvas jėzuitas Bruno Markaitis. Jis palaidotas Čikagoje, šv. Kazimiero kapinėse.

Jėzuitas kompozitorius T. Bruno Markaitis gimė 1922 m. liepos 7 d. Vilniaus krašte. Baigęs Kauno jėzuitų gimnaziją, jis 1937 m. rugpjūčio 31 d. įstojo į Jėzaus draugiją. Filosofiją ir teologiją studijavo Pulache, pietų Vokietijoje. Kunigu išventintas 1948 m. rugsėjo 8 d. Heythrop kolegijoje, Anglijoje. Kurį laiką dirbo kapelionu tarp Anglijos lietuvių. Vėliau studijavo Grigaliaus universitete Romoje.

1950 m. B. Markaitis atvyko į JAV. Jis studijavo Marquette universitete, Milwaukee. Kompozicijos bei muzikos teorijos mokėsi pas Aleksandrą Čerepniną ir Bernardą Dieterį. Nuo 1952 m. vedė religinę radijo valandėlę Čikagoje, talkino tuometiniam provincijolui Broniui Krištanavičiui, dalyvavo Jaunimo centro bei Jėzuitų namų ir koplyčios statyboje. 1961-1967 metais – lietuvių jėzuitų provincijolas. Lankė lietuvių jėzuitus Europoje, Kanadoje,

Brazilijoje, Urugvajuje, dalyvavo pasauliniuose pasitarimuose. 1968 m. apsigyveno Santa Monica, Kalifornijoje. Jis kūrė muziką ir talkininkavo vietos ligoninėje.

1988 m. dėl sveikatos persikėlė į Havajus. Ilgus metus jį kamavo artritas ir kitos ligos. Nusilpus sveikatai apgyvendintas slaugos namuose netoli Honolulu.

B. Markaitis savo religiniais straipsniais dalyvavo lietuvių spaudoje – "Laiskuose lietuviams", "Žvaigždėje", "Drauge" ir kitur. 1957 m. išleido knygą "Širdies gelmė", redagavo leidinį "Lietuvos jėzuitai". Bendradarbiavo ir Čikagos arkivyskupijos laikraštyje "New World" bei kituose lediniuose anglų kalba. Vedė daugybę rekolekcijų, susitelkimo dienų, pokalbių.

B. Markaitis sukūrė virš šimto instrumentinių ir vokalių kūrinių, kurių dalis išleista plokštelėmis JAV ir Australijoje. Jo kūrinių gaudas spausdino "Vanguard", "Muzikos žinios", Čikagos Lietuvių opera, o atskirais giesmių rinkiniais – tėvai jėzuitai.

1957 m. laimėjo dvi pre-

mijas Dainos ir giesmės konkurse. 1958 m. "Dainavos" ansamblis ir NBC "Symphony of the Air" atliko jo kūrinių "Kančios naktis". 1961 m. Francois D'Albert įrašė Sonatą smuikui, kuri ne kartą girdėta per radiją Kanadoje, JAV, Pietų Amerikoje, Europoje ir Japonijoje. 1965 m. kantatą "Vilniaus varpai" atliko Čikagos Lietuvių operos choras su Čikagos simfoniniu orkestru, o 1967 m. "Bendruomeninės Mišias" giedojo Niujorko Interfaith choras Carnegie salėje. [...] Čikagos Loyola universitetas savo šimtmečiui užsakė vaizdinę oratoriją "Šimtas sauilių". 1970 m. [...]

1988 m. pradėjo ruošti operą "Kalanta" ir oratoriją Lietuvos krikščionybės sukakčiai paminėti, tačiau šių darbų nebegalėjo užbaigti. T. Markaičio rankraščiai saugojami Lietuvių Muzikologijos archyve Jaunimo centre.

B. Markaitis priklausė Tarptautinei šiuolaikinės muzikos draugijai, Floridos kompozitorių sąjungai ir kitoms profesinėms muzikų organizacijoms.

Pranešė Ramunė Lukienė

A.†A.

BERNARDUI ŽUKAUSKUI

mirus, velionio sūnų, "Lietuvių sodybos" patikėtinį ALGI ŽUKAUSKĄ nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

"Lietuvių sodybos"
patikėtinių komitetas,
gyventojai ir administracija

Mūsų mielą choristę REGINĄ DUOBIENĘ
jos mylimai dukrai

A.†A.
SIGITAI

netikėtai mirus, nuoširdžiai užjaučiame ir
drauge liūdime.

"Dainos" choras

Juno Beach, FL

MŪSŲ MIESTE IR JO APYLINKĖSE

RENGINIŲ KALENDORIUS

- VASARIO 13 d., šeštadienį, 6:30 v.v. – Vasario 16-osios minėjimas ir banketas – Dievo Motinos parapijos di-džiojoje salėje. Rengia LB apylinkės valdyba ir ALT skyriaus taryba.
- VASARIO 28 d., Dievo Motinos parapijos salėse – Kaziuko mugė. Rengia Klyvlendo (Cleveland, Ohio) lie-tuvių skautija.
- BALANDŽIO 17 d., Lie-tuvių namuose – abiturientų pristatymo pokylis. Rengia skautai ir ateitininkai.
- GEGUŽĖS 1-2 dienomis – Šiaurės Amerikos lietuvių jaunučių metinės krepšinio žaidynės Klyvlende. Rengia LSK "Žaibas".
- GEGUŽĖS 8 d. – loterija (Reverse Raffle) Lietuvių namuose. Pelnas skiriamas Lietuvių namų remontui.

Redakcija prašo laiku pranešti apie planuojamus renginius bei jų pakeitimus.

PADĖKA

LR Garbės generalinei konsulei
Ingridai Bublionei
ir jos tėveliams –
p. Stefanijai ir p. Henrikui Stasams
už padarytas man paslaugas,
nuvežant mano giminėms laiškus ir
iš jų atvežant.
Tad linkiu Jiems laimingų, sveikų
bei sėkmingų 1999 Naujųjų metų!
Su pagarba
Jonas Balbatas

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON

Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsina, teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Sausio 6 d. G. Voinovich pradeda darbą JAV Senate

Tautybių judėjimo šventėje (iš kairės): komiteto "Tautybės už B. Taft" koordinorius T. Szmagala, lenkų atstovai, išrinktasis į JAV Senatą G. Voinovich, H. Partyka, Janet Voinovich, C. Partyka.

V. Stankaus nuotr.

Svečiuose pas dailininkę V. Stančikaitę-Abraitienę

Kalėdų išvakarėse žymiąją dailininkę V. Stančikaitę-Abraitienę radome prie baigiamo paveikslo. Dešinėje – "Dirvos" administratorius Juozas Biliūnas.

J. Jasaičio nuotr.

Šv. Kazimiero mokyklos antrojo skyriaus mokinukai (iš akirės): Lukas Bandza, Katerina Stungytė, Elena Juodišytė, Alytė Čepulytė, Aleksa Narbutaitytė, Neris Klimaitė, Alina Raulinaitytė, Aistė Degesytė, Laura Tuljak.

J. Jasaičio nuotr.

Rita Staškutė-Žvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas.
Bendradarbiaujame su "Lietuvos avialinijomis".

MATAS REALTY

Rita P. Matienė • Broker • Savininkė
State Certified Real Estate Appraiser - įkaijuotoja
Profesionalus pataravimas perkant, parduodant ir įkaijuojant namus

V. R. MATAS

Vytas R. Matas • Attorney-at-Law • Advokatas

Visi teisiniai pataravimai

17938 Neff Rd. Cleveland, OH 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Rd. Pepper Pike, OH 44124
(440) 473-2530

DIRVA

KVIEČIAME APSILANKYTI

• Nuo sausio 2-os iki vasario 28 d., 9 v.r. – 4:30 v.p.p. kasdien – foto paroda "Gamtos šviesa" – The Light of Nature. Brecksville Nature Center, iš Rt. 82, Brecksville. Tel. (440) 526-1012.

• Nuo sausio 4 iki 29 d., 8:30 - 5:00 v.p.p. – nemokamas Cleve Regėjimo centro lankymas – Tour of Cleve Sight Center. 1909 East 101 St. (Sausio mėnesį – nuo pirmadienio iki penktadienio) Tel. (216) 791-8118.

• Sausio 8 d., 7:15-8:30 v.v. arba 9-10:15 v.v. – keliautojo Dean Norman nuotraukos ir išpūdžiai iš Arizonos. Paria Canyon Wilderness. Rocky River Nature Center, 24000 Valley Pkw., North Olmsted. Tel. (440) 734-6660.

• Sausio 9 d., 10 v.r. – 3 v.p.p. – nemokamas naujų kandidatų į grupę "Dainuojantys angelai" tikrinimas.

The Singing Angels audition. Masonic Temple, 3615 Euclid Ave. Tel. (216) 621-5117.

• Sausio 9 d., 7:30-9 v.v. – sparnuotieji medžiotojai – Hunters with Wings. L. Gaeta paskaita ir skaidrių apie plėšriuosius paukščius rodymas. North Chagrin Nature Center, iš Rt. 91, Mayfield Vlg. Tel. (440) 473-3370.

• Sausio 11 d., 7 v.v. – nemokama paskaita "Krūtinės atstatymas". The Facts about Breast Reconstruction. Fairview Hospital Wellness Center Room 100, 3035 Wooster Rd., Rocky River. Tel. (216) 476-2901.

• Sausio 13 d., 8 v.v. – nemokamas Cleve Institute of Music dėstytojų koncertas. Dalyvauja John Mack, Joshua Smith, Franklin Cohen, John Clouser ir Richard King. 11021 East Blvd. Tel. (216) 795-5000. Ger. J.

"DIRVAI" AUKOJO

M.Trumpjonas, Naperville IL 65
V.Šeštokas, Los Angeles CA 50
K.Čeputis, Evanston IL 35
J.Cukuras, Chicago IL 35
V.Girnius, Greenacres FL 30
S.Petrulis, Chicago IL 25
J.Shukys, Richmond Hts.OH 25
V.Gelgotas, Clev. OH 20
R.Strimaitis, Los Altos CA 20
V.Bakūnas, Willowick OH 15
O.Daskevičius, Chicago IL 15
M.Gėčiauskas, Manchstr CT 15
L.Idika, St. Pete. FL 15
A.Karaša, Fallston MD 15
A.Markevičius, S. Monic CA 15
J.Vėblaitis, Union NJ 15
C.Vilčinskas, Redding CA 15
M.Vygantas, Winnetka IL 15
G.Austra, Baltimore MD 10
J.Balas, S.Euclid OH 10
S.Bliudnikas, Rochester NY 10
S.Bražionis, Oak Lawn IL 10
M.Juodaitis, Norwalk CT ... 10
J.Kalvaitis, Cleveland OH 10
A.Reventas, Houston TX 10
A.Acus, St.Pete. FL 5

K.Barmus, Torrance CA 5
A.Bivainis, Edinburg TX 5
V.Grajauskas, Jeffersnvl. NY 5
A.Grigaitis, Livonia MI 5
B.Mikalauskas, Seminole FL 5
J.Šarkienė, Omaha NE 5

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**
Labai prašome pranešti redakcijai apie visus netikslumus aukotojų sąrašuose.
* * *

**Redaktoriui ir visam
"Dirvos" štabui**

Švenčių proga, manau, kad kiekvienas "Dirvos" skaitytojas turėtų prisiminti "Dirvą" ir ją finansiškai paremti. "Dirva" bus mūsų tarpe, kol mes ją skaitysime ir remsimė.

Jūsų Vytautas Šeštokas
Los Angeles, CA

Dailininko Rimo Laniausko darbų paroda

Besibaigiant 1998 metams, gražią dovaną Klyvlendo ir jo apylinkių lietuviams pateikė dailininkas Rimas Laniauskas. Du sekmadienius žmonės ėjo ir ėjo susipažinti su jo tapybos darbų paroda, išstatyta nedidukėje dailininko dirbtuvėlėje. Miestų vaizdai, uoste laukiantys žvejų laiveliai, gamtovaizdžiai, apibendrintos menininko vizijos. Tai darbai, bylojantys apie neeilinį talentą.

Norėtusi šio dailininko paveikslus išvysti didelėse salėse, dalyvauti naujose parodose, kurias lydi kruopščiai paruošti jo darbų katalogai. Gal jau netoli tas laikas, kai apie šio tapytojo kūrybos galias su pasigėrėjimu prabilis ne tik žiūrovai, bet ir meno teoretikai. O kol kas dailininkas labai daug dirba. Ir ne tik pats kuria, bet ir jauniems Klyvlendo lietuviukams lituanistinėje mokykloje dailės paslaptis atskleidžia. Kas begali būti gražiau už kuriantį ir kūrybos lobiais besidalinantį menininką? Didelės sėkmės Jums, tapytojau! J.J.

Parodoje išstatytais tapybos darbais galėjo pasididžiuoti tiek dailininkas, tiek jo mama.

Dr. Algimantas ir ponė Roma Čepuliai dailininko Rimo Laniausko darbų parodoje.

R. Laniausko paveikslų paroda sukėlė didelį susidomėjimą.

J. Jasaičio nuotraukos

Skambinkite į Lietuvą iš bet kur ir bet kada už
45 centus už minutę

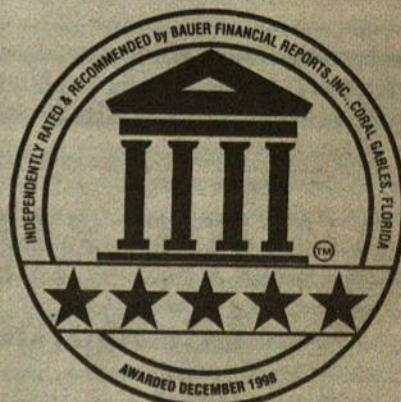
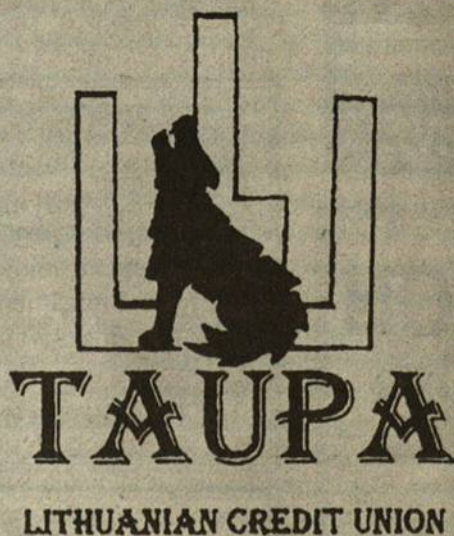
Skambinkite Telegroup atstovui
ATLANTIC EXPRESS CORP.
dėl platesnės informacijos ir telefono
pajungimo. 9.9 c. skambučiams JAV. **CALL BACK SERVICE**
SKAMBINKITE TEL. 1-888-615-2148

Taip pat persiunčiame ir pristatome siuntinius Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Ukrainoje, Karaliaučiaus sr. ir Lenkijoje. Persiunčiame pinigus.
Užsisakykite amerikietiško maisto komplektus.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

"Litma Import-Export" Inc. nuo
gruodžio 24 d. iki sausio 9 d. bus
uždaryta. Kalėdų atostogos.

TELEFONAS 216.481.6677 <> E-MAIL TAUPA@AOL.COM

767 EAST 185th STREET CLEVELAND OHIO 44119

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. - 4:00p.p.
penktadienį ----- 9:00v.r. - 6:00p.p.
šeštadienį ----- 9:00v.r. - 12:00p.p.
sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. - 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita, federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000